

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesirrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR: HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
VERLICHTINGDIENST: TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20 Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie,

HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rokers in Ned.-Indië, daar niet alléén Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeran. Door Uwe benoedigde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

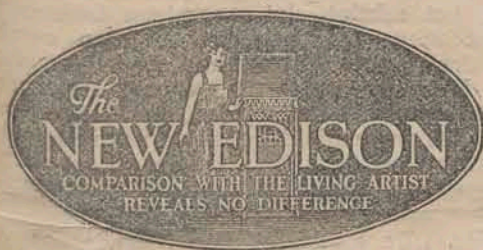
VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

HOUD: Een dankbetuiging. — Onder het régime van Daendels. — De „Roelwoningen“ op Sumatra. Eerste Ned. Maatschij. „Aurora“. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Vreemde. — Berichten der Afd.: (I. Groningen, II. Haarlem). — Meded. — Mutaties van 30 April tot 7 Mei 1924.

LEZEN LEDEN wordt beleeft doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

WIE ZINGT DAAR?

DE „NEW EDISON“

Wij noodigen U uit tot een bezoek
KUNSTZAAL EDISON
DEN HAAG: LANGE POTEN 15
ROTTERDAM: WITTE DE WITHSTRAAT 88
BATAVIA: RIJSWIJKSTR. (WELTEVREDEN)
MEDAN: HINDOESTRAAT 1-3

Old England
NIJMAN & PHILIPS
LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
COOLSINGEL 129 — — — ROTTERDAM

ERNEST CASSUTTO
TANDARTS
(Lid van de Vereeniging „Oost en West“)
Prins Mauritsplein 3
(Vroeger Fred. Hendriklaan)
Spreekuur alle werkdagen van 9-11 en 1-3
Telefoon SCHEV. 61

MEUBELMAGAZIN „T WOONHUYS“
Goedkoopst adres voor ALLE soorten MEUBELEN
Aparte Modellen Lage Prijzen
Bezoekt onze Toonzalen
69 PARKSTRAAT 69

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

A.H.I.T.

Het ALGEMEEN HAAGSCH INSTITUUT VOOR TANDHEELKUNDE (A.H.I.T.) te 's-Gravenhage, Piet Heinstraat 2a, Telefoon M. 4580, is onweerlegbaar de meest moderne en beste inrichting in Europa voor de behandeling van mond- en tandziekten. De behandeling geschiedt uitsluitend door bekwame tandartsen-specialisten, onder leiding van tandarts Alex Mertens. Lage Tarieven. De gedrukte tarieven zijn kosteloos aan het Instituut verkrijgbaar, hetwelk geopend is alle werkdagen van des morgens 8.30 uur tot des avonds 10 uur, behalve van 6-7 uur. Zondagsmorgens van 10-12 uur.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansen & Titanus
FRIEZENVEEN

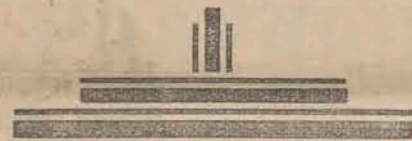
Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst”
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Waar dineert en lunched gij goed en goedkoop?
RESTAURANT BAZARSTRAAT
Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boeschjes

is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen vanaf f 0.75 en Dineeren vanaf f 1.-
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van dranken niet verplichtend. Geen fooien.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES

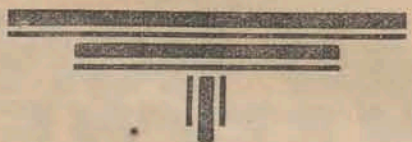
Noordeinde 13
speciaal adres voor koopjes

in Bont-, Wintermantels, Demi's en Winterjassen, Overhemden, Dassen, Jaeger- en Macco-Ondergoederen, Regenmantels en Jassen in Gummi en Gabardine van f 25.- voor f 8.75, van f 35.- nu f 17.50, van f 50.- nu f 21.50 met zijde gevoerd enz., enz., 's avonds tot 9 uur geopend.

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki
onmisbaar
„De Ind. Rijsttafel” door
FR. BLOM, Schrijver van
„Moderne Kookkunst”,
verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster
Nobelstraat 20, Den Haag.
Prijs f 1.00

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen- van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden
Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Het aanbevolen adres
voor COMPLETE MEUBILEERING is het
Meubelhuis „Conrad”
Laan van Meerdervoort 220 - Tel. M. 5650
hoek Conradkade

Een Dankbetuiging.

In uitvoerige, zakelijke en meerendeels hooggestemde artikelenreeksen hebben de bladen de viering van de voor de Vereeniging „Oost en West” zoo gedenkwaardigen datum van 3 Mei 1924 alom bekend gemaakt. In het Orgaan der Vereeniging zelve zal men daarvan geen herhaling verwachten, ze zou hier niet op haar plaats zijn. Maar gaarne benut het Hoofdbestuur de eerste verschijning van het Koloniaal Weekblad na het feest om reeds nu eene algemeene dankbetuiging te richten tot allen, die er toe hebben bijgedragen om de herdenking van het 25-jarig bestaan der Vereeniging in aangename herinnering te doen voortleven. Talrijk waren de sympathie-betuigingen van verschillende kanten, ter bijeenkomst op Zaterdag 1.1. ontvangen. Van het Koninklijk Huis, van de Regeering, van Hooge Colleges, van vereenigingen, van autoriteiten, van particuliere personen. Ook uit het buitenland. Op de bijeenkomst zelve, tijdens of na het uitspreken van de rede van den Voorzitter, vertolkten mevr. van Beresteyn en de heer Dr. Janssen bij het in ontvangst nemen van den Eerepenning, de gevoelens welke hen jegens Oost en West bezielde en spraken voorts in zeer waardeerende woorden de heeren Dr. Koningsberger, Voorzitter van de Maatschappij ter bevordering van het Natuurkundig Onderzoek in de Nederlandsche Koloniën, De Kanter, voorzitter van het Algemeen Nederl. Verbond, Jhr. von Bose, secretaris der Vereeniging v. Volkswaerbaarheid, Prof. Blink, bestuurslid der Vereeniging voor Economische geographie en Nypels, redacteur van „De Indische Gids”, waarop een algemeen „shake-hands” in de eigenlijke receptie-zaal volgde. Voor alle deze blijken van belangstelling betuigt het Hoofdbestuur zijn welgemeenden dank. Dien dank komt ook hen toe, die door het zenden van prachtige bloemstukken en andere geschenken van hunne ingenomenheid met het feit der herdenking blij gaven, zoomede aan het Damescomité, dat zich zoo loffelijk beijverd had om de zaal een feestelijk aanzien te geven en dat tevens de zorg van een Indisch buffet, met Oost- en West-Indisch personeel, op zich genomen had. Aan die velen in deze weinige regelen genoemd betuigt het Hoofdbestuur voorloopig langs dezen weg zijn hartelijken dank.

Onder het régime van Daendels.

Allen, die hunne kennis omtrent het bestuur van Mr. Herman Willem Daendels als Gouverneur-Generaal op Java (14 Januari 1808—16 Mei 1811) aan de gewone geschiedenisboeken hebben ontleend, weten, dat deze landvoogd iemand is geweest van groote bekwaamheid en organiseerend talent, met veel doorzicht en vastberadenheid, maar ook dat hij despotisch was aangelegd en om zijn doel te bereiken noch wetten en gewoonten, noch menschenlevens ontzag en willekeurige en wreede straffoelingen onder zijn bestuur aan de orde van den dag waren.

Uiteraard kunnen geschiedenisboeken geene mededeelingen van details bevatten en zal men er slechts algemeenheden in vinden, zooals bijv. dat de aanleg van den grooten postweg op Java onder Daendels door de strenge doorvoering aan duizenden menschen het leven heeft gekost. Maar welke de willekeurige handelingen of wreede straffoelingen waren, zal men in de door ons hier bedoelde geschiedenisboeken niet aantreffen. Men dient daarvoor andere bronnen na te slaan, waarvoor niet iedereen tijd en gelegenheid heeft. Teneinde daarin belangstellenden terwille te zijn, hebben wij een vijftal gevallen uit verschillende werken en tijdschriften van ouderen datum opgediept, waardoor een indruk kan worden verkregen van de wijze van

HET VAN OUDS BEKENDSTAANDE
MUZIEKHUIS „TENZER”
PAUL KRUGERLAAN 114
Gramophoons in alle prijzen vanaf f 15.—
Gramophoonplaten vanaf f 1.50
Reparatie-inrichting voor alle soorten muziekinstrumenten
VERZENDING NAAR OOST EN WEST

Tandarts Dr. A. KERVIN
FRED. HENDRIKLAAN 45, DEN HAAG
TELEFOON SCHEV. 122
BELANGRIJK VERLAAGD TARIF
BIJ CONTANTE BETALING

optreden van den Maarschalk, om hem bij zijn landschen titel tijdens zijn gouverneur-generaal schap te noemen.

Men zal dan kunnen begrijpen, hoezeer hij gevreesd en dat de inlanders hem niet ten onrechte den naam *Mas galak*, ook wel *Toean besar goet* hebben gegeven. De eerste naam is eigenlijk geleid van het woord maarschalk, uitgesproken marèskalak, en wordt dan verminkt mas (in zinn van beleefdheidstitel) galak (hier = woest). De tweede naam is zooveel als de donder groote heer.

Achtereenvolgens vragen wij de aandacht van 1. Een afschrikwekkend vonnis; 2. Een arbitraire maatregel; 3. Een onrustig ambtenaarsbestaan; 4. Eene kastijding tevens wraakoefening; 5. Een humoristische terugzending.

1. Een inlandsch werkmans aan de munt te rabaja werkzaam had zich aan diefstal van de schuld gemaakt. Het vonnis, door Daendels krachtig, was aldus geformuleerd: „Veroordeeld, om voor het stelen van 54 stuivers aan dienst, de werkplaats 3 maanden lang aan een paar sloten te worden, gedurende dien tijd dagelijks stokslagen te ontvangen en na de expiratie, dien gedurende den tijd van 25 jaar in den gevang te worden geklonken aan de gemeene werken te rabaja.”

2. Voor de verdediging van Java tegen de Engelschen, die als het ware elk oogenblik in 1811 aanval verwacht konden worden, was het noodzakelijk van de goede gezindheid en trouw van de Europeesche ingezetenen te Batavia verzekerd te zijn. Er was te dien opzichte wantrouwen ontstaan bij den Maarschalk ten aanzien van eenige personen, die vroeger landsbedieningen hadden bekleed en waarschijnlijk met hun ontslag minder ingezeten waren geweest. Hoe dit zij, de G.-G. achtte het noodig deze personen onder surveillance te stellen. De karadja (regentschap Tjandjoer) te doen plaats bij bevelschrift Buitenzorg 17e van 1811. De personen waren: Mr. C. A. Canter, vroeger secretaris der hooge Ind. Regeering; J. W. Moormeers, oud-kapitein ter zee; Caulier, vroeger Raad van Justitie; Tauny, vroeger administrateur van de pakhuisen aan en bezijden de waterpoort van Brandel, oud-landmeter en Brusz, oud-beambte en schrijver te Soerabaja.

De landdrost L. Z. Veeckens zond na dat de 7 gevangenen heeren met het volgend briefje den opziener Sassé te Soekaradja: „Ik gelast u, zorgen, dat de voornoemde 7 personen bij Soekaradja worden gelogeed. Zoo ook, dat u, hunner zonder hoog bevel de plaats verlaat, voor gij verantwoordelijk wordt gesteld. Gij moet ook zorgen, dat geen hunner eenige brieven zendt, als welke mij eerst in handen komen.”

Deze wegvoering uit hunne omgeving naar destijds nog woeste streek 50 uren ver en gevangenzetting onder een cipier was zeker een strenge maatregel; het schijnt, dat sommigen hunner familie hebben mogen medenemen of laten overkomen, waardoor de toestand althans dragelijker voor werd. Maar wat gebeurt? De heer Moormeers betrapte op correspondentie met vrienden en bekenden en dit gaf aanleiding tot de volgende arbitraire en kwellende bestraffing. De landdrost deelde Sassé den van den landvoogd ontvangen brief mede:

Order. „De landdrost der Bataviasche Regent-schappen wordt gelast om wegens de inkomende van den gearresteerden Moormeers alle de gearresteerden op Soekaradja papier, pennen en inkt, te doen verbieden en een ieder derzelve niet meer dan één slaaf te doen bij zich hebben, niet meer dan landdrost voornoemd genoemden Moormeers.”

*) Zie artikel Java, blz. 205, in Encyclopaedie v. N. O.

Brandstoffenhandel H. HAVING
Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereeniging „Oost en West”
Leverancier van het Koninklijk Instituut
v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. N. O.
Kantoor: HOOIKADE 13a - DEN HAAG - TEL. N. O. 10

HET ZUID - DEN HAAG

Groenmarkt 37 Telefoon 2514

SALON ORKEST onder leiding van
Mr. CHARLES NOWAK
Plaatsverv. v. HANS SCHULTZER

Avond-Concert van 8.³⁰ tot 12 uur

8 dagen op water en rijst zal doen zetten in een van alle anderen afgezonderd verrek.
Buitenzorg, den 8en van Grasmaand 1811.
get. Daendels."

De landdrost meldt daarbij nog: „Z.Exc. heeft mij gelast u aan te schrijven om Moorrees te zeggen, dat, wanneer er andermaal klagten over zijn gedrag inkomen, Hoogstdezelve hem serieus zal laten straffen en, als het niet anders kan, doen fusileeren."

Twee maanden later, na de aanvaarding van het bevel door Generaal Janssens, op 25 Mei 1811, werd hij schrijven van den Landdrost op hoog bevel de terugkeer naar hunne woningen en families van de gearresteerden toegestaan.

3. Voor sommige heeren in Indië moet het geheel ondragelijk geweest zijn, dat zij op 80 palen afstand van Batavia zoo weinig tegen de gevreesde vigilanten van den G.-G. Daendels beveiligd waren en zelfs op den uitersten hoek van Java even zoo goed onder het bereik van dezen Longimanus waren; de meest afgelegen ambtenaren werden het nauwst in het oog gehouden.

Op 80 palen van de hoofdplaats ontving een Resident heden eene gracieuse missive van Z.Exc., die nog in denzelfden nacht ten 1 uur opbrak en des morgens gelijktijdig met den Resident de bureaux binnentrad om aldaar visie te nemen van eenige belangrijke documenten. En zoo gebeurde niet ééns, het stond dezen en genen dagelijks te wachten. Men had geen gerust oogenblik meer en was zijn leven niet zeker.

4. Te Mr. Cornelis was een klein fort, waar zeker ambtenaar Mossel, een nazaat van den G.-G. van dien naam, op bevel van den maarschalk voor zijn broek kreeg. Deze heer Mossel heeft langen tijd de zijne vrienden te vertoonen, wanneer hij hun dit waaltje van willekeur vertelde. Hij was een geestig man, die zich niet alleen in gesprekken, maar ook in eenige briefwisseling eenige gekruide spotten over Z.Exc. veroorloofd had, welke aan zenen waren ter oore gekomen. Toen Mossel zich eens in het fort begaf op een tijd, dat de toegang hartoe verboden was geworden, werd hij op evenwermelde kluchtige wijze op last van den Maarschalk als bestraffing gekastijd, waardoor tevens voor den Maarschalk wraak werd genomen over de spotternij. De heer Mossel moet later dikwerf over de broekslagen, welke hem op hoog bevel waren toegediend, gelachen hebben. Op het moment der afstraffing zal zulks wel niet het geval geweest, zouden wij denken.

5. De Brigadier (hoofd der militie) de Sandol Roy was iemand, dien de Maarschalk liever niet in enige functie in de kolonie employeerde. Voor de terugzending bezigt Daendels het motief, „dat de heeren in Holland blijkbaar zeer op hem (de Sandol Roy) gesteld waren en hem gaarne spoedig zouden terugzien."
Een eigenaardig soort humor!

Ondanks deze staaltjes van willekeur, zooals men ziet wel eens met grappigen kant, achten wij zenen landvoogd toch een buitengewoon man. Men denke welken Augias-stal hij had op te ruimen na en corruptie, in de laatste jaren der O.-I. Compagnie ontstaan en hoe zwaar zijn taak was om met weinig middelen, zonder gemeenschap met het rijk in Europa, de verdediging van Java in te richten. Daarvoor was noodig een man uit één stuk en zoonig heeft hij zich wel getoond.

W.

Commissariaat.

In jonge Naamlooze Venootschap, gevestigd in Den Haag, is een **Commissarisplaats** vrij voor actief kapitaalkrachtig persoon. Aan het Commissariaat is een gesalarieerde functie verbonden. Voor personen met prima referenties en goede relaties een aangename werkkring. Br. onder No. 603, MORKS'-Adv. Bur. Haag.

De „Rotswoningen" op Sumatra.

door JOH. F. SNELLEMAN.

De Indische Archipel kan velerlei soorten van woningen toonen waarin de bewoners huizen, blijvende en tijdelijke, van een simpel afdak tot de kostelijke verblijven op Nias, in de Padangsche Bovenlanden, op Celebes. Waar rotsen of grotten waren, zal de mensch daarvan hebben gebruik gemaakt om zich te beschutten tegen atmosferische invloeden, m. a. w. het slechte weer; ook om beveiligd te zijn tegen vijanden, menschen en dieren; de namen roek-shelters en cave-dwellings omschrijven duidelijk twee soorten; de beschutting die men vindt onder een overhangende rots is beter dan niets, maar de grot, onder of boven de aarde, mag als woning geriefelijker heeten; men zit er verscholen en indien de opening juist groot genoeg is om erdoor te kruipen, of kan worden versperd tot zij de verlangde maat heeft, dan beschikt de bewoner over een bij uitstek veilig verblijf, waarvan de toegang gemakkelijk is te verdedigen.

Robinson Crusoe heeft zich op zulk een wijze weten te redden. Ziehier „The life and strange surprising adventures of Robinson Crusoe, of York, mariner, who lived eight and twenty years all alone in an uninhabited island on the coast of America, near the mouth of the great river Oroonoke; having been cast on shore by shipwreck, wherein all the men perished but himself."

Het verhaal, met aardige plaatjes, is „written by himself", zooals op den titel staat, en de 16de druk is te Londen verschenen in 1784. Hij vindt een rots, zooals hij op zijn eiland alles vond; „on the side of this rock there was a hollow place, worn a little way in like the entrance or door of a cave, but there was not really any cave or way into the rock at all." Later maakte hij het hol dieper, en daarvoor, dus aan den buitenkant, bouwde hij zijn hut; op eenigen afstand kwam een palisade te staan die het erf afsloot. Zoo ontstond een verrijnde grotwoning.

Rots- en grotwoningen zijn in den Archipel dun gezaaid, of beter men heeft er weinige gevonden; rotsen en grotten in overvloed. In de Padangsche Bovenlanden vonden we indertijd telkens grotten, de grotten van Biarau, van Boea, van Moeko-moeko, van Ngalo gedang, van Paja Koemboeh, van Silago. Niet alle zijn behoorlijke grotten: „de Ngalo gedang, waaraan de negari en de rivier haar namen ontleenen, is niets dan een ondiep gat in een reusachtig kalkblok, dat dicht bij het dorp aan den oever van den stroom ligt; een grot is het dus allerminst".¹⁾

Meestal blijkt eerst na nauwkeurig en langdurig onderzoek of er menschen hebben gewoond. In het midden-gebergte en aan de oostkust van Malaka huizen twee geheel verschillende rassen, de orang semang en de orang sakaï, of, zooals zij zelve zich noemen, de mendi en de senoi. Zij kunnen als de autochtonen van Malaka worden beschouwd, en afkomstig van hunne voorvaderen, uit zeer verschillende perioden hunner ontwikkeling, zouden de vondsten zijn in de rotswoningen en daarbuiten: land- en zoetwaterschelpen; gebroken en door het vuur aangetaste dierlijke beenderen; verkoold hout; hoopen keuken-afval en steenen bijlen. Dat alles ligt niet voor het grijpen, de tijd heeft er lagen aarde overheen gelegd — men kan daarover een en ander lezen in het boek van de Sarasins, waar zij over de Toala schrijven, boschmensen van Zuid-Celebes. In het belang van een onderzoek naar deze primitieven hebben zij, in 1902, het westelijke berg-complex van Maros naar Lamontjong bereisd, en zestien dagen te Lamontjong, op de oostelijke berg-helling, vertoefd.

In de nabijheid van elk Toala-huis vindt men een

¹⁾ Midden-Sumatra, Reisverhaal, Leiden, 1881, I. bl. 42, 44, 48, 183, 202, 301, 303.

GINNEKEN.

Wegens vertrek te koop een ruim en goed gebouwd **HEERENHUIS** met grooten Tuin, bev. 9 Kamers en gesloten Serre, enz.
Br. onder No. 210L, Bureau van dit blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

Magazijn van

Heerenhoeden en Pelterijen

EDUARD PELGER

Prinsestraat 35 - Den Haag

Telefoon 3902

P. VAN DEN BRUL
Veenestraat 15 Den Haag
Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hilversum

Heeren-, Jongens- en Kinderkleeding

Speciale afdeling voor

Kleeding naar Maat

BESCHIKBAAR.

't SPORTHUIS
GRAVENSTRAAT t/o de Bonneterie DEN HAAG
TELEFOON H. 6606

HEEREN
MODE
ARTIKELN

PRIMA
Engelsche
Regenjassen
voor
Dames en Heeren

BESCHIKBAAR.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

DIVAN met verstelbaar hoofd.

Gobelin overtrek à f27.-

f 27.-

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

Piano's Orgels
G. A. J. VAN KALMTHOUT
Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562
Bisschop Hamerstraat 1-1a
Vleugels Kunstspelpiano's

F. P. JANSEN Rijksweg 135 WASSENAAR

Tel. KIEVIET 562
(HAAGSCHE NET)

AUTOMOBIELEN

MICHELIN
GOOD-YEAR
DUNLOP

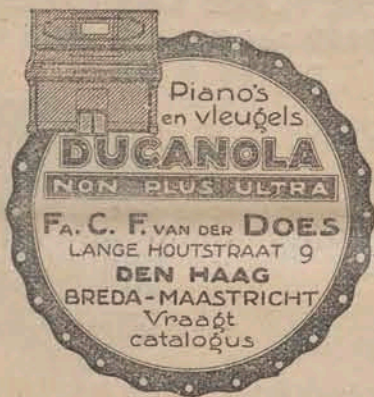
AUTOBANDEN

Modemagazijnen
HENNEMAN & PLUKKER
Valeriusstr. 28-38
DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen
in Japonnen, Blouses, Rokken,
Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zendingen voile Blouses en Japonnen voor Indië

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen ver-
koopen of hunne verzameling wenschen
te completeren, worden attent ge-
maakt op de rubriek Vraag en Aanbod
in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs 1 2.50 per annonce van ten
hoogste vijf regels. Ter kennismaking
wordt op aanvraag gratis een nummer
van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*
DEN HAAG

hol, dat duidelijke sporen draagt van vroegere be-
woning en dat als voorganger van het huis kan
worden beschouwd. Men heeft zich vermoedelijk
voor te stellen, dat de holbewoners, uit hun kil
verblijf gekropen, daarbuiten een plaatsje in de zon
gezocht en daar iets gerieflijks hebben gebouwd,
een vloertje, iets uit den grond, het eerste begin van
een woning. In een met de buitenwereld alleen door
middel van een nauwe rotsspleet verbonden
„Felsenirkus”, niet ver van Lamontjong vonden de
reizigers twee nog bewoonde hollen, een grooter,
waarin van palen een stellage was gebouwd, het
verblijf eener talrijke familie; en een kleiner, waar-
vóór een op palen staand uitbouwsel was aange-
bracht; gebukt moest men hierdoor kruipen, om
de nauwe, door vijf menschen bewoonde ruimte te
bereiken. Tot in de hoogte was de rots door den
rook van het keukenvuur zwart geworden; men
zeide, dat vijf jaren vroeger nog vele van deze hollen
bewoond waren; maar de menschen zijn er uit ge-
trokken om huizen te bouwen.

De Toala kennen niet hoog en pijlen; maar de
Sarasins hebben in een dikke aschlaag van een
kalksteengrot vele vuurstenen pijlpunten, messen
en krabbers gevonden, zoomede beenderen van op
de jacht gedoodde dieren; alles afkomstig uit den
ouden tijd toen de voorvaderen leefden van de
tegenwoordige Toala.²⁾

We moeten nu nagaan wat er in den loop der
tijden over de grot- en rotswoningen op Sumatra
is openbaar gemaakt.

Dr. K. Hagen schrijft in zijn opstel „Beiträge zur
Kenntniss der Battareligion” (Tijds. Bat. Gen.
XXVIII, 1883, 498) over huizen van de orang
kumang (Bataksch: homang). Het woord oemang,
dat men terugvindt in de samenstelling roemah
oemang, is een verhaspelde Karaosche uitspraak van
het Tobasche woord homang, dat in het Karaosch
geheel overeenkomstig de klankwetten door Kemang
wordt vertegenwoordigd. De heer M. Joustra,
archivaris van het Bataksch Instituut, die mij met
zijn uitgebreide kennis van de Batakwereld te hulp
kwam, zegt dat de betekenis van het woord t best
wordt weergegeven door kobold of kabouterman-
netje. Van der Tuuk geeft in zijn woordenboek voor
homang een soort geesten, en Joustra in zijn
voor Kemang kabouter, met de opmerking dat het
woord ook wordt gebruikt als een uitroep van ver-
stoordheid of ongeduld (vgl. ons „de duivel!”).

„Diese sternerne Häuser, schrijft Hagen sollen in
spärlicher Häufigkeit auf der ganzen Tobahöhe
vorkommen” (534). En verder: „Ich will dahin-
gestellt lassen, ob bei diesen Nachrichten nicht auch
natürliche Höhlen wirt untergelaufen sind, beson-
ders in Tobah.” Van zulk een „steenen huis” geeft
hij op pl. II afbeeldingen, ook van de doorsneden, en
voorts beweert hij, dat het verblijf „in der That
etwas an die buddhistischen Grottenbauten erinnern
dürfte.”

Daarna is gekomen C. J. Westenberg, met het
artikel „Aanteekeningen omtrent de godsdienstige
begrippen der Karo-Bataks” (Bijdr. t. d. taal-, land-
en volkenk. v. N.-I. 5, VII, 1892, 208); hij schrijft
uitvoerig over de omangs; „zij wonen gaarne in
steenen huizen. Eene zoodanige roemah oemang is
de uitgeholde rots, waarvan dr. Hagen teekeningen
en een beschrijving geeft en die ook door mij werd
bezocht.” Aan den ingang zijn van buiten merk-
bare teekenen van versieringen; aan de oppervlakte
van het rotsblok vindt men een ongeveer vier voet
hooge menschenfiguur, zeer ruw uitgehouwen.

Vervolgens hebben we gekregen „De Batoe Ke-
mang, nabij Medan, door E. J. van den Berg en J. H.
Neumann, zendelingen van het Ned. Zendelingge-
nootschap” (Bijdr. als boven, 7, VI, 1908, 89). Zij

²⁾ Reizen in Celebes. Wiesbaden 1905; II. bl. 269,
fig. 87. Die ober Tjakondohöhle; plaat tegenover bl.
272: Toala-Höhle Leangsuru; bl. 273, fig. 89, Höhlen-
haus Bolatowa; bl. 283, fig. 95, Steingeräte aus den
Höhlen der Toala; bl. 284, fig. 96—99 andere voorwer-
pen uit de hollen; beschrijving in II, bl. 268 v.v. en
282 v.v.

kennen de opstellen van Hagen en Westenberg,
schrijven: „Wanneer men den straatweg van Me-
naar Bandar Baroe volgt, heeft men even voer-
het dorp Simbahe een voetpad, dat ons naar
kampong Doerian Tani brengt, een klein dorp
gene zijde van de Betimoes-rivier gelegen. Onge-
veer tien minuten van dit dorp treft men een groot
steen aan die — zie fig. a. op plaat I — een
regelmatige gedaante vertoont. Volgens de legende
is deze steen de woonplaats geweest van een
bouter, hier oemang of Kemang geheeten; van
dat de steen den naam draagt van Roemah Oemang
= Huis van den Kabouter, of Batoe Kemang
Kaboutersteen”. Twee mooie lichtdrukken doen
voor- en achterzijde van den steen zien; daarenbo-
is er een teekening van den plattegrond. Nadat
terrein was opengekap en de woekerplanten wa-
verwijderd bleek de steen „een zeer zuiver en re-
gelmatig bewerkt stuk”; ook worden vermeld
overblijfselen van eene menschenfiguur in
„relief”. De opening aan den voorkant, een vier-
kant gat, is stellig vroeger door een deur
sloten geweest, zooals ook de berichtgever
Hagen vermoede. En dan deze belangrijke alin-
„Wat ons trof bij het beschouwen van den steen
de kamer, waren de zuivere afmetingen en ex-
redigheden, zoodat wij moeten aannemen, dat
wikkelen en kundige menschen steen en kalk
bewerkt hebben; maar welk volk dit gedaan
hebben is ons nog een raadsel. Bataks deden
stellig niet. Misschien dat verdere opgravingen
den omtrek enig licht zullen verspreiden.”

Ziedaar een wijs woord; maar, zooals t meer
met wijze woorden, het is niet verstaan. Thans,
tien jaar nadat het in 1906 geschreven artikel
scheen, zal men wel gaan begrijpen, dat er
worden gezocht naar de overblijfselen der gebou-
voorwerpen en naar den afval.

Nu komt de Indische pers aan het woord. De
Courant van 23 Juli '23, 1ste blad, bracht een arti-
„Een tweede rotswoning”; dit „tweede” slaat
het „hol” dat, in 1921, de heer Westenenk bez-
aan de Soengei Boeaja, op de onderneming So-
loewei; hij „meende toen reeds daarin niet and-
te moeten zien dan een rotswoning uit lang
vlogen eeuwen van een nog onbekend menschen-
ras; dit op grond van de keurige afwerking
dit 13 Meter diepe kunstprodukt, zoo oud, dat
tegenwoordige bevolking niets ervan weet te
tellen. De gouverneur bracht een en ander in
hand met den bekende Batoe Omang bij „de
Brug” (K.M. 36 op den weg naar Brastagi); de
Westenenk is ervan overtuigd, dat de legenden
trent deze zeer merkwaardige oudheid een ernst-
gen grond hebben en wist den bestuursambtenaar
op te wekken tot nader speuren.”

Deze, controleur De Ridder, heeft ontdekt
„tweede hol, aan de Soengei Tawang (meer bove-
strooms Soengei Begerpang genoemd) ter hooft-
van de onderneming Batoe Lokong.”

De Deli Courant schrijft, dat deze oudheid
wel gelijk is aan die van Soekoloewei. „Men ste-
zich voor een in den tufsteen gehakten gang
13 M. diep met zuiver en glad afgewerkte verti-
wanden van 1.28 M. hoog, ingedeeld in 7 vak-
van ± 1.80 M. breed, door uitgespaarde lijsten
grensd, welke den indruk maken van de stijlen
een woning. Ook het dak van de rotswoning
breekt niet, zoodat de hoogte van het geheel
40 c.M. hooger is dan de wanden. De bodem
de woning is pl.m. 2 M. breed. Aan de westelij-
zijde is de zijwand ingestort of weggehakt en
men een nu dichtgevalle wijde koker naar bo-
lopen, vroeger misschien een schoorsteen, mi-
schien een vluchtgat, misschien beide tegelijk.”
richting van beide rotswoningen is zuiver naar
zuid; van beide ligt de opening naar het zuid.
„De opening is uitgehakt in een zeer steile steen-
massa aan den linkerover der rivier.”

De Deli Courant van 30 Juli d.a.v. geeft opnieuw
een bespreking van hetzelfde hol, beginnende met
te zeggen, dat de heuvels waarin beide rotswoning-
tegenwoordig

Grand Pension VILLA DES ROSES
DUINWEG 22, VAN STOLKPARK
Scheven. Boschjes.
Eerste Rang Familie-Pension
Stroomend Koud- en Warm Water
Voor groote Families speciale overeenkomst

WISBRUN & LIFFMANN
Veenstraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag
DAMES MODEARTIKELEN,
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN,
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
BALARTIKELEN.

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. N. 3703

Het adres voor
Diners aan huis bezorgd

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Eerste Nederlandsche Maatschappij „Aurora”.

Te 's-Gravenhage is opgericht en bij de Kamer van Koophandel ingeschreven de C. V. Eerste Nederl. Maatschappij „Aurora”, met een kapitaal van f 300.000.—

Deze Maatschappij, die is gevestigd aan de Nieuwe Haven 4, stelt zich ten doel het Bankiersbedrijf en het in cultuur brengen van woeste gronden.

Hiervoor geeft de Maatschappij 3% rentegevende obligatiën van f 100.— uit, waaraan iedere maand premietrekkingen met zeer gunstige trekkingskansen zijn verbonden. Door den gemakkelijken aankoop van de obligatiën kunnen alle klassen der bevolking aan deze Maatschappij medewerking verlenen met tevens daaraan de kans verbonden, iedere maand een groote of kleine premie te trekken.

De belangen der Maatschappij en de soliditeit der belegde premie-obligatiën zijn gewaarborgd voornamelijk in eerste hypotheecaire zekerheid of met staatsgarantie, terwijl de Maatschappij zich de medewerking en controle heeft verzekerd van een goed accountantskantoor te 's-Gravenhage.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Twee Huisvlijtartikelen van Java.

Singaparna Mandwerk.

Het woord „huisvlijt” schijnt dikwijls aanleiding te geven tot misverstand. Soms wordt er ten onrechte dezelfde betekenis aan gehecht als aan „huis-industrie”, wat echter iets geheel anders is. Huisvlijt is een arbeid, welke uit liefhebberij, voor eigen gebruik of tot het maken van geschenken, soms ook tot verkoop, thuis wordt verricht, terwijl huisindustrie gewoonlijk slecht betaalde arbeid is, welke wordt gedaan in opdracht van derden, die er in het groot geld mee willen verdienen. Tegen dit laatste, als ergerlijk misbruik, is in Europa door beschermers der minvermogens dikwijls strijd gevoerd, wijl het een uitbuiten is van vrouwen en kinderen, die thuis, in bedompte, kleine vertrekken, uren achter elkander centonig, soms ongezond haastwerk verrichten voor een geringe bijverdienste, wat veelal een degenererende invloed heeft. Thans is het dan ook bijna overal door de wet verboden. Van huisvlijt daarentegen gaat een opwekkenden, versterkenden invloed uit, die het gezonde gezinsleven ten goede komt, als vader en moeder in hun vrijen tijd met de kinderen gezamenlijk bezig zijn, ieder met lust en toewijding aan een handwerk, waarvoor hij of zij het meest voelt en dan van zelf ook de meeste geschiktheid heeft. Terecht wordt het beoefenen van huisvlijt ten sterkste aangemoedigd door vereenigingen als de Volkshond tegen drankmisbruik, voor vacatiebezigheid van schoolkinderen, in den mobilisatietijd voor militairen enz., die dan periodiek tentoonstellingen houden van al het in huisvlijt vervaardigde, ter onderlinge vergelijking en waardeering.

Bij den Indonesiër zit de huisvlijt, zou men zeggen, in het bloed, want zij zijn buitengewoon handig. Zowel de mannen als de vrouwen houden van het liefhebberij-handwerk, zitten gaarne in hun vrijen tijd te knutselen, in den goeden zin van het woord, want het resultaat van den geduldigen arbeid hunner lenige vingers getuigt van vindingrijkheid en goeden smaak, kan veelal als kunstnijverheid worden aangemerkt. Nu en dan verkoopen zij ook gaarne enkele stukken daarvan. In de Toonkamers van Boecatan, Heulstraat 19, Den Haag, is menig staaltje uit de meest verscheiden deelen van den Archipel te vinden.

Zoo is er onlangs uit Singaparna (Preanger Regentschappen) een bezending mandenwerk ontvangen, waarvan een deel thans voor het uitstalaam ligt en voor zichzelf spreekt, in zijn smaakvollen eenvoud, al herinneren wij ons uit vroegeren tijd, van vóór den oorlog, véél fijner werk van dit soort, uit dezelfde streck afkomstig. Zou de Soendanees ook al besmet zijn door de Westersche haastigheid, die hem belet de noodige tijd en nauwlettendheid aan zijn huisvlijt te wijden? Of zou het een gevolg zijn van gebrek aan waardeering van onzen kant, doordat wij liever het

Hôtel de l'Europe

AMSTERDAM

HUIS VAN DEN EERSTEN RANG

ZALEN VOOR PARTIJEN

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

V. MASSARO

KAMPERSINGEL 50 - HAARLEM

LEVERANCIERS VAN MARMER, MOZAIEK, STEEN- EN HOUTGRANIET VLOEREN, LAMBRIZEERINGEN, AANRECHTBLADEN GOOTSTEENEN, TRAPPEN, PLINTEN enz.

CONSTRUCTEUR VAN BETONWERKEN

Specialiteit in KUNSTSTEEN EN KUNSTMARMER

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—

Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen van f 10.—

Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 1987*

„Rotswoningen” op Sumatra.

Rotswoningen liggen niet uitsluitend ver uit onze buurt. Men vindt ze bij Burg Langenstein i/d. Harz, en de beschrijving ervan in de Leipz. illustr. Zeitung, nr. 2502, van 11 Juni 1891, blz. 647 v. Ook in het Grauffthal in den Beneden Elzas, waarvan is geschreven in Globus, dl. LX, nr. 20, bl. 308. Indien dit nog te veraf is — Mr. Lamberts Hurbrinck heeft indertijd, bij Van Doesburgh te Leiden, een boekje doen verschijnen dat „Van Limburg's bodem” heet. Een nauwkeuriger beschrijving van deze Limburgsche woningen gaf H. Witte in zijn „In en om Valkenburg” (Leiden 1886, blz. v.v.).

Een artikeltje van dr. Schmeltz in het Int. Arch. Ethnographie (IV, bl. 287) bracht mij op het voor van deze aanwijzingen.

Neu-Caledonien und die Loyalty-Inseln, Basel, 1917, bl. 67. Afbeeldingen van Totenfels bei Oubatche, bl. 68; Grabnischen im Totenfels bei Oubatche, bl. 69; Schädelaltar im Belepfels, bl. 97; Schädelaltar bei Kambala, tegenover bl. 164.

Hotel „de Leeuwerik”

KRUISSTRAAT 30-32 :: HAARLEM

TELEFOON 514

Huis van den Eersten Rang

CENTRALE VERWARMING.

HOTEL-RUBRIEK

AMSTERDAM

HOTEL CENTRAL Damrak 18	HOTEL KRASNAPOLSKY Warmoesstraat 171-185
THE AMERICAN LUNCHROOM Cy. Kalverstr. 16-18	BESCHIKBAAR.

RESTAURANT „LA RÉSERVE”

Rembrandtplein 44-48

APELDOORN

Mevr. **SANDBERG**—v. Leeuwen biedt ná 1 Augustus aan
huisvesting voor Kinderen of jonge Meisjes.
Uitstekende referenties. Apeldoorn, Kerklaan 17.

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde” , Bankapl. 2, Den Haag, Tel. H. 1486. Dir. bij Schev. B. Str.k.en.w.w.opdelogeerk.	PENSION „QUIST” Stadhoudersplein 17-19 Tel. SCHEV. 1523
Pension E. M. Blewanus , A. v. Solmsstraat 135. Ind. Rijstafel op Dinsdag, Don- derdag en Zaterdag.	Huize „Elisabeth” , Valken- boschkade 670 en 672. Familie-Pension voor Dames en Meisjes.
Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LUIJER	Pension „VAN ARNHEM” 77 Gr. Hertoginnelaan Tel. M. 965 - Refer. van vooraanst. Families voorh.
Lunchroom „THOMSON” Thomsonlaan 31, Den Haag Gezellig Zitje. Bill. prijzen 1ste kl. Consumptie. Aanbevelend, J. VENEEMA.	Pension Dames Lugtenburg en Wegner. Parterre dispo- nibel. Bad en Telefoon. v. Boetselaerlaan 67

BESCHIKBAAR.

HAARLEM

HOTEL-PENSION „MINERVA”

Parklaan 86-94, Tel. 433

NIJMEGEN

HOTEL REST. „DE KEIZER” Spoorstraat 7	HOTEL CAFÉ REST. „DE POORT VAN KLEEF” Grootestraat 2-4
--	---

WASSENAAR

HOTEL-PENSION „DE KIEVIT” Voll. Pens. vanaf 7.— p.d.	BESCHIKBAAR.
---	--------------

Haagsche Coöperatieve Keuken

Restaurant

Kepplerstraat 274 Tel. M. 2313

Lunch 12—2 uur vanaf f 0.65

Diner 5—7 uur vanaf f 1.—

Diverse Schotels à la carte.

Uitzending door de geheele stad à 10.76 PER
MAALTIJD en 10.14 bezorgloon PER BUS.

MODE-VAKSCHOOL - THUIS KNIPPEN LEEREN

kan elke Dame en Meisje, zonder rekenen en teekenen, van alle boven- en onderkleeding. Ook Jongens- en Kinderkleeding. — Zendt postwissel à f1.60 of BRIEFKAART en U ontvangt per omgaand een boek voor zelf-onderricht met meer dan 100 modellen en maken daarbij een gratis apparaat om u te laten zien hoe gemakkelijk onze methode is. Verschillende naai- en huishoudscholen werken met succes volgens onze methode

VRAAGT PROSPECTUS.

W. HENDRIKSE-KNAPEN Gediplomeerd Leeres en Directrice.

TOLSTEEGSINGEL 0. Z. 54 - UTRECHT

Tramhalte Lijn I en III :: Voorheen Heerenweg 44
Postchèque en Girodienst 76650

MATHEU PIETERS

Art. Photographie
PRINSESTRAAT 90 (en face Molenstr.)
LA HAYE

Geopend van 9—6 uur
Zondag en Feestdagen gesloten

minder dure, grove werk koopen dan het fijne, meer kunstvolle en toegewijde, dat natuurlijk veel hooger in prijs moet komen, doordat het meer tijd en moeite eischt? Het spreekt van zelf, dat wij, Europeanen, ook in dezen een grooten invloed ten goede of ten kwade kunnen uitoefenen.

De heer J. E. Jasper schrijft in zijn standaardwerk over vlechten in de Preanger o.m.:

„Behalve de gewone mandjes voor huishoudelijk gebruik, maakt de Soendanees te Singaparna van rotan verschillende mandenwerk, dat ook voor Europeesch gebruik geschikt is, a.d.z. sigarenkokers, reismanden, naaidoozen, messenbakken, flesschenstandaards, broodbakjes, vruchtenschalen, sleutelmandjes, etendragers, snippermanden, enz. De daarbij toegepaste vlechtmethode is altijd de eenvoudige omslingering: bodem, wand en deksel van een mand worden verregen door twee opeenvolgende of boven elkaar staande, concentrische schering-ringen systematisch met rotanreepjes te omwinden, welke bij het begin en bij het einde in de ringen worden vastgestoken. Elke slingervlecht-slag wordt tusschen twee vorige doorgehaald, nadat men te voren met een ijzeren naald of priem (djara), bevestigd aan een houten heft, tusschen twee reeds aaneengeschakelde scheringstaven, op de plek, waar de nieuwe slingervlechtslag plaats heeft, een gat heeft gemaakt, waardoor men de dunne rotanreep gemakkelijk kan insteken. Het verband kan, wanneer de reepen goed worden aangetrokken, bij deze methode zeer hecht zijn. Figuren of ornamenten worden aangebracht, door hier en daar systematisch met zwart gekleurde rotanreepjes te werken. Soms is het fond der manden zwart en worden de figuren of ornamenten gevormd door het inlassen van ongekleurde reepen.”

Deze versiering is in haar eenvoud bijzonder smaakvol en het Singaparna-mandwerk is werkelijk buitengewoon sterk; dit kan ik persoonlijk bij ondervinding getuigen, daar ik een sleutelmandje reeds twintig jaar dagelijks gebruik en het er nog als nieuw uitziet.

Een tiental jaren geleden bestond er te Singaparna een gouvernementsvlechtschool, om dit werk aan te moedigen, onder leiding van den heer Huijsman. Boeatan kreeg toen ook bijzonder mooie stukken toegezonden. Wij herinneren ons, dat wij er als prachtmodellen ook eens eenige mandjes, welke daar vijftig jaar geleden gemaakt waren, van hier heenzonden, die toen keurig zijn gevolgd. Die exemplaren werden hier ten zeerste gewaardeerd door alle vakkundigen. De heer W. F. van Vliet heeft in zijn magazijn van mandwerk op de Prinsegracht te 's-Gravenhage nog altijd een sierlijk specimen er van, dat hij het mooiste stukje uit zijn geheelen winkel vindt, een kunststuk, dat hij voor geen geld wil verkoopen, zoozeer bewondert hij het.

Hoe groot was Boeatan's teleurstelling, toen zij een paar jaar geleden moest vernemen, dat deze school is opgeheven geworden. Waarom dit geschiedde, zijn wij tot heden nog niet te weten gekomen. Wel ontving „Boeatan” verleden jaar een groote bezending mandwerk van een geheel ander genre, een soort van namaak Japansch, dat uit Singaparna afkomstig was, en ook dit feit was een groote teleurstelling, niet alleen was het namaak, maar het werk stond ver achter bij de oorspronkelijke Singaparnasche mandjes; buitendien was het véél te hoog in prijs, wat niet te verwonderen is, daar met de vrouwen- en kinderarbeid van Japan niet te concurreren valt. „Boeatan” is niet in staat geweest deze manden hier aan den man te brengen en is blij nu weer het echte Singaparna-werk te kunnen toonen, al laat dit aan fijnheid nog wel wat te wenschen over. Laat ons hopen, dat het op den duur, ook door waardeering en aanmoediging van onze zijde, meer en meer verzorgd zal worden, zóó dat deze huisvijlt ook den naam kunstnijverheid weer waardig wordt.

Vorstenlandsch Batikwerk.

Een andere arbeid, die op Java ook als huisvijlt wordt beoefend en onder de inlandsche kunstnijverheid-artikelen bovenaan staat, vooral in de Vorstenlanden, is het batikken. Maar in tegenstelling met het Singaparna-mandwerk, dat door mannen wordt gemaakt, is het batikken uitsluitend vrouwenarbeid. De man biedt alleen zijn hulp bij de zware indigo-verfkuipen en verriicht ook het z.g. tjapwerk, d.w.z. de namaak-batik, door middel van stempels. Het echte was-teekenen met de tjanting doet, zooals bekend, alleen de vrouw.

Al meer en meer wordt deze kunst ook in Europa gewaardeerd en nagevolgd! (Maar een waar kunstenaar erkent, dat de Javaansche batik onnavolgbaar is).

M. A. VREESWIJK

WIJNHANDEL - UTRECHT

Uitvoerige Prijscourant op aanvraag gratis.

GEOPEND

Holl.-Ind. Restaurant „NOBACK”

Groot Hertoginnelaan 105 Telef. M.

Tevens uitzending van Holl. en Ind. Diners.
Rijstafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en
Holl. Diners . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en

Pension
Jacob Hopstraat 1

Beleefd aanbevelend, MEVR. NOBACK
Restaurant
Groot Hertoginnelaan

Zoo lazen wij onlangs in „Het Vaderland” onder opschrift *Batik-mode* o.m.:

„Zou Parijs zich voorgenomen hebben deze zomer eens „flik in de batik” te zeken? Het is niets meer of minder dan een *vogue*, al doeken, die niet alleen door de betere menschheid gedragen worden, maar ook reeds aangepoort zijn door ons, stumperds van nu (een kleine verandering was dan ook wel voor ons, die de laatste 50 jaar nauwelijks andere „nieuwe mode” hebben gekend dan welke zich accentueerde in het aantal knopen van de jas). Hoe zou het toch komen, dat charmante prullaria (want meer is het eigenlijk niet wat men zoo over 't algemeen als „batik” zooveel opgang maakt? Vandaag zag ik bij Rebanaliteiten, die — de stof buiten beschouwen — ten onzent door een zichzelf respecterende modezaak niet in de etalage gehangen den kunnen worden. Daar de prijs der „gebedoeken” gemiddeld 350 francs bedraagt, is het grappig, dat men er toe over is gegaan ook koopere te maken; deze zijn samengesteld uit kleurig bedrukte foulard, crêpe de chine, enz., omrand, door middel van een à jour met een strook effen stof van doorgaans de kerste tint uit de geïmprimeerde. De sjaals den met een ferm knoop vastgemaakt, doch drapeert men ze ook lichtig om de schouder hangen ze los om den nek van voren af. *Batik chic* is het om aan hoed of robe een garnet van hetzelfde dessin te hebben, maar hoofd is toch voor iedere vrouw, dat ze een batik heeft.”

Er wordt in Parijs ook gebatik papier verkocht lampenkappen en boekomslagen b.v. Geen wonder er thans een Fransch werkwoord *batiker* gebruikt wordt.

Ook in Den Haag en elders is deze „batik-mode” doorgedrongen en in „Boeatan” hoorde men dezer gen de opmerking: Konden wij nu hier ook maar welke zijden batiks uit Java krijgen!

Stellig zouden die mooier zijn dan de meeste peesche. Maar is 't eigenlijk niet gelukkig, dat er de Javaansche batikster niet aan die modegril worden voldaan? Daarvoor staat haar kunst toch te hoog.

Iets anders is, dat een kunstzinnige Europeer vrouw, die de waarde van een Javaansche batik te waardeeren, wel degelijk ook een als halsdoek sjaal gebruiken kan en zal, te meer nu zulks de is. De zijden *Looktjans* b.v. leenen zich hier bijzonder goed voor, zooals wij die reeds een enkelen dragen mochten zien. En de bewondering, die de vaansche batik dan om de schouders van een Europeesche vrouw afdwingt, is wel verdiend. „Boeatan” kreeg juist dezer dagen uit Djodjja bezending mooie batiks, ook slendangs, die voor steenbeking en hoofdoeken, die voor tafelkleed hier zoo keurig te benutten zijn.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Bestuurs-hervorming.

De *Javasche Crt.* van 21 Maart bevat belangrijke donnanties, welke in werking zullen treden op nader door den gouverneur-generaal te bepalen tum. Het zijn de „Provincie-ordonnantie”, de „Regenschapsordonnantie”, de „Kiesordonnantie voor de vinct West-Java” en de „Kiesordonnantie voor regentschappen in West-Java”.

Het *Bat. Nwsbl.* (28 Mrt.) kan verzekeren, dat in 1924, en wel reeds heel spoedig, een begin zal worden gemaakt met de bestuurs-hervorming. Op aangen van den Min. v. Kol. zal de Regeering den *gouverneur op Java* benoemen, ter voorbereiding de invoering van het eerste Gouvernement West-

De Koloniale jaarcijfers.

De Indische „Jaarcijfers”, onmisbaar voor een die over gegevens betreffende Indische aangeleg heden wensch te beschikken, werden in Nederland samengesteld en uitgegeven door het Ned. Centra Bureau voor de Statistiek. Volgens een ministerie beschikking zullen voortaan de Indische jaarcijfers

Hotel „PROMENADE”

Oude Schev. weg 21

TEL. SCH. 454

Aangenaam Zomer- en Winterverblijf
Prachtige ligging :: Matige Prijzen

MAISON „ELEGANTE”

Bij terugkeer in Patria, is CELEBESSTRAAT 32, het adres voor DAMES- en MEISJESKLEEDING. UITGEBREIDE VOORJAARS-COLLECTIE ONTVANGEN - Uiterst billijke prijzen CHIQUE MANTEL-COSTUUMS, naar maat, van pr. stof met zijdevoering vanaf f 42.50 ELEGANT WANDEL-COSTUUM vanaf f 25.— :: Ook moderniseeren :: Prima referentiën voorhanden CELEBESSTRAAT 32, Tel. H. 3885.

om de maatschappij te hervormen. Ook Indië gaat met den tijd mee, en met het goede van het Westen vindt ook het slechte en verkeerde van het Westen hier zijn uitweg. De loyale elementen van Inlandsche zijde vinden thans een ongezochte gelegenheid om het slechte te helpen keeren!

Nog eens: De Doodstraf.

In de Java-Bode (26 Mrt.) geeft de heer jhr. mr. W. H. Alling von Geusau een beschouwing over de afschaffing van de doodstraf, om tenslotte tot de conclusie te komen: ik erken de groote bezwaren, welke tegen de doodstraf bestaan, maar thans is de tijd nog niet gekomen om Indië van de doodstraf te verlossen. Hij stelt zich op het standpunt, dat de rechtsorde vóór alles gehandhaafd moet worden en, aangezien hij vermeent dat van de doodstraf „eene zeer belangrijke preventieve werking” uitgaat, is hij van oordeel, dat Indië het vooralsnog niet zonder de doodstraf stellen kan. Mr. A. v. G. is van oordeel, dat het afschrikwekkend karakter de grootste bondgenoot der overheid is bij de handhaving van de rechtsorde.

In de Java-Bode van 27 Maart L. N. betoogt de heer De Vries daarentegen, dat de afschrikkingstheorie even verwerpelijk is als de verbeteringstheorie. Hij zegt o.m.: De doodstraf werkt, door de vrees die ze inboezemt, niet krachtiger ter voorkoming van misdrijven dan eene levenslange of zeer langdurige gevangenisstraf. In het algemeen is het een waarheid, door bespiegeling en ervaring bewezen, dat de zekerheid of eene hooge mate van waarschijnlijkheid, dat de straf het kwaad zal volgen, veel krachtiger werkt ter voorkoming van misdaden, dan de wreedheid van de straf. De misdadiger wil de ontdekking, de straf voorkomen, welke straf is hem dikwijls onbekend, houdt hem zelfs zelden in het bijzonder bezig. De openbare rechtsorde wordt dus niet zoo zeer beveiligd door afschrikwekkende straffen, dan wel door de zekerheid, dat in het algemeen de kans om aan de bedreigde straffen te ontkomen, zeer gering is. De ondervinding van alle landen en alle tijden bevestigt deze waarheid. Naarmate de wreedheid der straffen is verminderd, om voor een rechtvaardige gestrengheid in het opsporen en beteugelen der misdaden plaats te maken, is de openbare veiligheid toegenomen. En gelooft mr. A. v. G. dan werkelijk dat iemand een moord zal begaan, wanneer hij overtuigd is of vermoeden kan dat hij, ontdekt, maar slechts tot levenslange celstraf zal veroordeeld worden? Den verstokten misdadiger boezemt de doodstraf geen afschrik in. De zoodanigen verdienen eene andere straf, die meer indruk maakt, en dat is hem te onttrekken aan de vrijheid en hen te laten werken, in het zweet huns aanschijns! Ten tijde toen de geringste misdaden met foltering en doodstraf werden gestraft, verminderde de criminaliteit niet. Waar de heer A. v. G. zelf geconstateerd heeft dat de Inlander weinig waarde aan het leven van zijn medemensch hecht, vragen wij hem of op dergelijke lieden de doodstraf niet nog minder indruk zal maken dan op Westerlingen, die gemeenlijk meer aan het leven gehecht zijn dan de fatalistische Oosterlingen. Dit heeft de ervaring aangetoond. Daarom blijven wij van meening, dat de rechtsorde in Indië genoegzaam kan worden gehandhaafd, zonder dat enkele der zwaarste misdrijven met den dood geboet worden.

De Soemba-affaire.

Een verslag en bespreking van de zaak-Dannenberger, door den Raad van Justitie te Makassar behandeld, treffen wij aan in het Bat. Nwsbl. van 20 t/m. 29 Mrt. Zij is uitgelopen op een vrijspraak van den gewezen civielen gezaghebber. Volgens het Soer. Hbl. (29 Mrt.) blijft de heer D. uti zijn betrekking ontslagen. Te Makassar is — zooals gemotiveerd in het Soer. Hbl. (24 Mrt. 2e bl.) — de vrijspraak door de geheele Europeesche gemeente met voldoening vernomen. Voor mishandeling werd de heer D. niet verantwoordelijk gesteld; dit werd hem dan ook niet ten laste gelegd.

De Delt. Crt. (4 Apr.) ontleent aan een schrijven uit Makassar aan de N. Soerab. Crt. o.m. het volgende: Ongewijfeld is de vrijspraak van den heer D. een persoonlijk succes voor zijn verdediger, den heer mr. A. H. Pet. Zooals in het pleidooi uitkwam, heeft hij het zwaartepunt der verdediging gelegd op de soevereine rechten van het zelfbestuur, dat ingevolge een wettig besluit belastingen mocht opleggen en de middelen vaststellen, welke zouden worden toegepast bij niet-voldoening. Op grond hiervan heeft de Raad een vrijspreekend vonnis geveld, daarmede zich stellend tegenover de meening van het Openbaar Ministerie, dat ook voor de zelfbesturende landschappen de grondwettige bepaling geldt, dat personen niet anders in hechtenis gesteld mogen worden dan krachtens wettelijke bepa-

Op grond mijner ervaringen (na een 14-jarig verblijf in West-Afrika, dus in de ongezondste tropische streken) waarin ik de Orig. Hensel-preparaten bij voorduring bij mijne patiënten heb toegepast, kan ik mijn oordeel als volgt samenvatten: „de orig. Hensel-preparaten, in het bijzonder Aurum Potabile, Makrobion, Physiol. zout, Nerven-Salz en Voedings-zout-Cacao, zijn voor ons Europeanen in de Tropen eenvoudig onontbeerlijk”. Dr. Med. HEIJ, Wismar. Früher Missionsarzt an der Goldküste. Prosp. en Prijs. Origin. Henselpreparaten zendt op aanv. gratis en franco W. VAN DER SLUIJS Sr, Apeldoorn Kantoor voor Ned. en Kol. „Hensel-Werke”.

RÖNTGEN-INSTITUUT

Bezuidenhout 3 Telefoon B. 1893 DEN HAAG

Onderzoek en behandeling met Röntgenstralen, Radium, Diathermie, Hoogtezon, etc. Geneesh.-Dir.: E. F. WEINBERG, Arts, Röntgen. Spreekuur 2-3 en op aanvraag.

Tandheelkundige Afdeling.

A. H. A. v. d. MEY DE BIE, Tandarts Spreekuur van 1-3 en op aanvraag. Tandheelkundig onderzoek en behandeling onder geregelde Röntgencontrole, in behandelingstarief inbegrepen. Volledige tarieven op aanvraag.

BESCHIKBAAR.

BIJ UW BEZOEK AAN

BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE, bemerkt U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlekt of gescheurd zijn.

U kunt ze moeilijk missen Geen nood

Wij Reinigen en Persen Uw Kleding terwijl gij slaapt!

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS hebben eigen ateliers te

BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE, Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren) Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen (American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop, dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliëntèle mogen rekenen.

Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der bovengenoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen wij Uw kleding,

terwijl gij Uw courant leest of even een brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors

Prop.: M. ANDRÉ, 4 rue Grétry, BRUSSEL (eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van de Place Bronckère).

BESCHIKBAAR.

Nederlandsch Administratiekantoor

Hoofdkantoor: WILLEMSPARKWEG 4 - AMSTERDAM Bijkantoor: 's-HERTOGENBOSCH, Parade 1, Tel. No. 1079

ALLE BANKZAKEN

Verstrekt gratis advies betreffende alle fondsen en aandelen, verhandelt valuta op termijn, belast zich met uitvoering van orders op de Amsterdamsche Beurs. S.

die worden samengesteld, gedrukt en uitgegeven; de eerste uitgave zal reeds in Juni 1924 verschijnen. Volgens de Locomotief (27 Mrt.) zal het bij de Lands-akkerij uit te geven werk alle jaarcijfers op ieder gebied geven, die beschikbaar zijn. De meeste cijfers in statistieken van den in- en uitvoer, van den land-uw, van financiën en rechtswezen, van spoorwegen enz., enz. zullen betrekking hebben op 1923. Wat ons verborgen ligt in ontelbare jaarverslagen en rapporten, of wat Indië vroeger eerst in verouderden bereikte, zal thans, zoo overzichtelijk mogelijk worden en tabellen gerangschikt, steeds zoo snel mogelijk in Indië zelf beschikbaar zijn. De „Jaarcijfers” in de eerste plaats van groote beteekenis zijn, dat zij een overzicht geven van den tegenwoordigen stand van zaken in alle onderdelen van de staatshuis-ting. In de tweede plaats echter zijn zij van het grootste gewicht, omdat thans een middelpunt is bereikt voor centrale behartiging der statistiek. Rond kern, rond dit middelpunt van de uitgifte der jaar-ers, kan dan verder het gebouw der statistiek, waar- nog zoovele onderdelen, en zelfs grondslagen, ont-ken, worden opgebouwd. Met de samenstelling van de interdepartementale commissie bezig en staat zich de interdepartementale commissie bezig en staat met de redactie.

Een aanslag op den expres.

Het Bat. Nwsbl. (31 Mrt. en 1 Apr.) bericht, dat de expres-trein van Soerabaja den 29en Maart 's avonds half acht ter hoogte van de stopplaats Tjendong, Rantja Ekek, gederailleerd is. De Eur. machinist wist door geweldig remmen een grootere catastrofe te voorkomen. De locomotief lag in de sa-aren alle wagens gekanteld, behalve de laatste. Een dandsche conducteur werd in den bagagewagen on-der de koffers bedolven en bleek zeer zwaar gekneusd. In de wagen van den ingenieur der afd. „Weg en Werken” constateerde, met moedwil zeven schroeven bleken losgemaakt, terwijl de laschplaten ontbraken. De betrokken baan-gever is gearresteerd; naar een anderen betrokken ambte wordt gezocht. Slechts enkele personen liepen echte kretsuren op. Nader is gebleken, dat de ont-oring zoo goed is afgelopen, mede dank zij het af-ruppen der vacuum-leiding achter de locomotief, waardoor alle wagens automatisch geremd werden en doordoor voorkomen werd, dat de wagens als een meegooi tusschen geschoven werden. Den stationschef Rantja Ekek is, in verband met de ramp, bij wijze administratieve maatregel, eervol ontslag verleend recht op pensioen. De gewonde Inl. conducteur goed vooruit.

oorzaak? Het Alg. Ind. Dagbl. de Pr. Bode ver-ent dat Daoud, de hoofdmandoer van Rantja Ekek, zijn medeplichtige den 29en Maart bericht ontvin- dat het vonnis, waarbij zij wegens sabotage (een ing in 1923 om den expres te doen verongelukken) en veroordeeld tot 15 jaren, in revisie was be-chtigd.

De meer dan misdadige, de waanzinnige aanslag op „expres” geeft den heer Zaalberg thans aanleiding in zijn blad (Bat. Nwsbl. 1 Apr.) weder eens te en op de stelselmatige ophitsing, waaraan de In-che pers, blijkens het Weekbl. van den Pol. Ec. (14 Mrt.) en het officieele „Persoverzicht”, zich toenemende mate schuldig maakt. Gewoonte wordt tweede natuur. Het laat zich begrijpen dat wie da-likes kennis nemen moet van dergelijke ophitsing, slotte niet goed meer te onderscheiden weet. Maar dezen aanzien geldt zeer zeker het bekende woord Shakespeare dat: A little fire is quickly trodden which, being suffer'd, rivers cannot quench. De Java-Bode (19 Mrt. 1e bl.), het N. v. d. D. en de motra Post (28 Maart 2e bl.), en min of meer de motief (28 Mrt. blz. 18) hadden reeds vóór den slag op dit perseuvel gewezen. De Java-Bode (1 Apr.) hoopt dat de politie wat meer rtvaardigheid aan den dag zal leggen dan in de van de bomaanslagen in Midden-Java, waar men nu toe heel weinig helderheid in heeft gekregen. De daders kan geen pardon gelden. Geen premie hog genoeg zijn om de misdadigers, en zij die der de schermen gebleven zijn, op te sporen. Want zoo vervolgt de heer De Vries — al gaan wij niet vor om in dezen aanslag een politieke daad te kt en feit, dat zij gepleegd wordt onder den rook van bandoeng, het centrum van alles wat wroet en en stookt in deze gewesten, wekt wantrouwen. en slagen op personen en treinen zijn in alle landen egekomen. Het zijn uitingen van enkelingen dan van groepen van verdwaasden — liefst communis- die in afbraak en vernietiging het middel zien

Hollandia” Drogisterij

Sweelinckstraat 199 - Den Haag bij het Stadhoudersplein Voor Duinoord 't geschiktste adres voor Uw Chemicaliën, Verbandstoffen, Spe- cialiteits-geneesmiddelen, enz.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve - 19,769,180.-
Buitengewone Reserve - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseeringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscredietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote op-lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

BEZOEKT DE TOONKAMERS van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid

Heulstraat 19 - Den Haag

Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10—6 uur; 's mid-dags tusschen 12—2 uur gelegenheid tot het ge-bruiken van *nassi goreng* of *bamie*. 's Maandags *ketoepat* met toebehooren. Donderdags en Vrijdags *djanganan (gado-gado)* tegen f 0.75 per portie en 's Zaterdags rijsttafel à f 1.50 en f 0.75.

Tusschen 3—6 uur thee of Indische stroop met *kwee-kwee*, à f 0.25 per portie.

De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

Spuistraat 40 J. SCHULTE Den Haag

Onze schitterende collectie der NIEUWSTE

Mantels, Costumes, Japonnen, Rokken en Blouses,

bestaat uitsluitend uit streng moderne *façons*, nieuwste stoffen en aparte modellen, tegen zeer voordeelige prijzen.

lingen. Deze beslissing is niet zonder beteekenis voor de zelfbesturende landschappen en zal van zelf de aandacht vestigen op enkele leemten in de desbetreffende voorschriften.

Of de beslissing van den Raad geheel in overeenstemming is met de bepalingen, wordt door sommigen betwijfeld: ongetwijfeld heeft het zelfbestuur het recht, onder nadere goedkeuring van het gewestelijk bestuurshoofd, regelen vast te stellen, doch in dit geval heeft een nalatigheid plaats gevonden. Alvorens tot de toepassing der strafmiddelen over te gaan, zou het noodig zijn geweest, een uitvoeringsbesluit te slaan; eerst daarna zou het zelfbestuur het recht hebben gehad de maatregelen, welke het voor de inning der belasting noodig oordeelde, in toepassing te brengen. Er zou, zoo dit ware gebeurd, zelfs geen aanklacht mogelijk zijn geweest. In ieder geval zal een ondergeschikt civiel gezaghebber, die het Gouvernement 29 jaren *eerlijk en trouw* heeft gediend, daarvan niet de dupe mogen worden.

Tegenover de bevolking is de gevallen beslissing toe te juichen. Ongetwijfeld zal het gebeurde op Soemba er toe leiden, dat hare rechten zekerder komen vast te staan. Zou de heer Dannenberger zijn veroordeeld, dan zou het in den vervolge niet zonder strubbelingen zijn gelukt, de belastingen binnen te krijgen. Men heeft hier *niet* te doen gehad met een geval van beleedigd rechtsgevoel bij de bevolking van Soemba, maar zuiver met een S. I.-relletje, op touw gezet door een klerk. Deze was door den heer D. overgeplaatst tegen zijn zin, en toen de overplaatsing gehandhaafd bleef, ontstonden er allerlei kleine verwikkelingen, waarin de S. I., hier Timoreesch Verbond geheeten, de hoofdrol speelde. Men kan zich voorstellen, tot welke excessen het zou geleid hebben, zoo de heer D. door het optreden van dat verbond, gestraft was.

Ten slotte betoogt schrijver de wenschelijkheid om de verzameling circulaire en voorschriften, voorkomende in den z.g. Colijn's bestuursbijbel, enkele geheime stukken uitgezonderd, voor het publiek verkrijgbaar te stellen. Waar bij de uitvoering der verzameling voorschriften steeds meer niet-bestuursambtenaren betrokken worden, mag het zeker tijd geacht worden, dat met onnoodige geheimdoenerij gebroken wordt en tot algemeene publiciteit, voor zoover kennis er van voor de buitenwereld noodig of wenschelijk is, worde overgegaan.

Geen analphabeten in Noord-Sumatra.

De *Dell Crt.* (18 en 22 Mrt. 1e bl. en 31 Mrt. 4e bl.) bevat drie artikelen over het onderwijs in Noord-Sumatra. Volgens den inspecteur van het Inlandsch onderwijs voor Noord-Sumatra genieten vrijwel alle mannelijke kinderen van N.-Sumatra thans onderwijs. Waarmee dit deel van den archipel waarschijnlijk wel sierk bevoorrecht is boven Java, waar het onderwijs nog niet zoo intensief doorgedrongen is. Hier is steeds een grootere drang naar onderwijs gevoeld, gedeeltelijk omdat hier onder de Inlandsche bevolking meer welvaart heerscht dan op Java, en ook de Inlandsche handel hier meer behoefte aan onderlegde kooplieden gevoelde dan op Java, merkt de *D. Ct.* op. In de vier gewesten, *Tapanoeli, Atjeh, Riouw* en de *Oostkust*, zijn thans reeds meer dan 1400 volksscholen of overeenkomstige scholen gevestigd, hetgeen naar het zieleental der bevolking van nog geen 3.000.000, alle landaarden inbegrepen, niet slecht te noemen is en belangrijk grooter dan op Java, waar men naar dien maatstaf voor een bevolking van 35.000.000 zielen, meer dan 15.000 volksscholen zou moeten tellen. Die er op geen stukken na zijn. Wanneer men daarbij rekent, dat vooral de Mohammedaan van Noord-Sumatra voor zijn dochters nog vrijwel geen onderwijs verlangt, dan is het duidelijk, dat vrijwel de geheele mannelijke jeugd van schoolgaanden leeftijd onderwijs krijgt en dat binnen enkele tientallen jaren het analphabetisme hier geheel verdwenen zal zijn.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De Gouvern.-Generaal Wood en de vrijmaking van Ned.-Indië

II. (Slot).

In alle lagen van de Indische samenleving hoort de schrijver uitingen aan het adres van de Indische Regeering, die voor haar niet aangenaam klinken, doch deze zijn toch in elk geval niet zóó ernstig als die, welke men op de Philippijnen te hooren krijgt, alwaar de Philippijnsche volksleider Quezon het Amerikaanse bestuur de woorden naar het hoofd slingerde, dat

een eigen bestuur in de hel altijd nog beter is dan vreemdelingenbestuur in den hemel.

Die stelling, welke tot in de verste uithoeken is spreid, heeft geen andere srekking dan dat de Philippinos den strijd ter verkrijging van de onafhankelijkheid van het land, op leven en dood zullen binden en de Amerikanen zullen dwingen hun leed aan de landkinderen over te dragen.

De bekende dappere volksleider Rizal heeft het voorbeeld gegeven en viel als slachtoffer van Amerikaanse wapenen, omdat hij geen stap we te terug te treden op den weg, dien hij meent moeten volgen.

Voor het Amerikaanse bestuur is dit eene wijziging dat de woorden van Quezon in vervulling len gaan, wanneer het zich aan het onderwerp, om het gaat, niet laat gelegen liggen.

Men kan hieruit zien, dat het optreden van de Philippijnsche volksleiders belangrijk in kracht ver van dat der Indische beroepsgeenoten, die het op vreesaanjaging hebben begrepen en de slachtoffer van hunne actie in de steek laten als de kas der vereniging ledig is.

In elk geval is de taal van den Philippino anders die van den Indischen volksleider.

De eerste concentreert zijne gedachten op den soon, die besturen moet en de laatste op de waarop het bestuur moet worden gevoerd, waarna neemt de inboorling het bestuur in handen, dan, dit toch de rechtvaardigheid tot ondergrond heeft.

Zonder toepassing van het rechtvaardigheidsbegrip heeft ook het bestuur, door den inboorling uitgevoerd, geen zin.

Maar de Philippino houdt zich met zulk een schouwing niet bezig.

Al zakt alles ineen, het komt er niet op aan; zal hij dit met de meeste vreugde aanzien, als stam maar op den voorgrond treedt en zijn eigen kan regelen.

Het is, naar schrijvers meening, zeker het best aangenaamste voor een volk als dit zich met krachten weel te besturen, omdat die eigen bestuurszeden en gewoonten, gevoelens en verlangens het volk beter begrijpen dan de vreemdeling.

Rasverschil, rassenjustitie en andere rasaangelegenheden komen dan niet meer voor.

De liefde voor eigen volk en eigen land zullen de motieven voor de bestuurders kunnen zijn.

land vooruit te brengen en voorspoed te doen gelden. Het rechtvaardigheidsgevoel van het volk kan niet anders veroveren dan door de te nemen bestuursmaatregelen in overeenstemming te brengen met volkswensch, die gelijkheid van behandeling eijering vraagt.

De schrijver hoopt daarom dat het Indisch volk zich niet zal laten inpakken door hoffelijk en zacht vle van anderen, doch liever het hoofd over de zal steken, ter verbreding en verdieping van inzicht in hetgeen plaats vindt en daarbij te bedenken dat ook het gereserveerde karakter van de Indische volking kan veranderen onder invloed van de Inlandsche stroomingen des tijds.

De Gouverneur-Generaal Wood acht de lang weg voor de zelfstandigverklaring der Philippijnen beste en men kan die meening op prijs stellen, het zal moeilijk zijn voor de Amerikanen die gelij lijn te volgen, omdat het uitoefenen van geduld sterke karaktertrek is van den Philippino.

Het Indische volkskarakter is geduldiger en in het gebeurde niet alleen te vergeten, doch ook de standigheidsverklaring te erkennen als een kost geschenk.

Ware het Indische volkskarakter anders, het zou twijfel overlaten of het Indisch Bestuur zou in ingewikkelde omstandigheden komen als de Engelsen in Egypte, die van het eigenlijk bestuur over dat door den nood gedwongen, moesten afzien.

In het jaar 1920 diende Lord Millner zijn rapport over het Egyptisch bestuur aan de Engelse Regeering in, waarin hij tal van voorstellen deed, die in voordeel waren van het Egyptische volk.

De Engelse Regeering ging daarmee eene accoord, met het gevolg dat eene heftige journalistieke actie te Alexandrië werd gevoerd en het Engelse opperbestuur ten slotte toch gedwongen werd, onderzoek, geleidelijk naar de Egyptische volksleiders luisteren.

Onwillekeurig doet zich hier de vraag voor, ho nu eigenlijk staat met het werk van de destijds stelde herzieningscommissie.

Gelukkig valt in Ned.-Indië nog geen Egyptische infectie te constateeren.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting

M. J. J. ESKES - DEN HAAG
 DAMES- EN HEERENKLEEDERMAKER
 SNEEUWKLOKJESSTRAAT 15
Prima Engelsche en Schotsche Stoffen
 Eerste klas Bewerking Lage Prijzen
ATELIER VOOR KEEREN EN REPAREREN

Gevestigd als Tandarts
te Den Haag, Bezuidenhout 141
Dr. M. BLUML
 Matige tarieven. Spreekuur 10-12, 2-4
 Röntgen opnamen bij Tel. B. 0897
 behandeling vrij. Lijh 3, 4, 7, 13

Om goede zaken te maken
 is het noodig goede waar te leveren.
 Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door **goede en voortdurende reclame.**
GEBRUIK DIT BLAD VOOR UW
Reclamecampagne.

UIT DE CHINEESCHE PERS.
Het Boek en de Siahwee.
 II (Slot).
 De romanliteratuur besprekende, is de schrijver van meening, dat, als de zaken in de wetenschappelijke romans, niet al te duidelijk worden voorgesteld en gezegd, men aan hare nuttigheid voor de Siahwee niet behoeft te twijfelen.
 Tot op zekere hoogte geldt dit ook voor de andere romans.
 Emile Zola, die bekend is door zijne Cinema Romans, zou, als hij nog leefde, zich kunnen overtuigen van het feit dat het lezen zijner werken aan de leerlingen der Vde klasse van de Lagere School niet alléén niet verboden wordt doch dat de onderwijzers zelfs de boeken ten geschenke geven aan de leerlingen.
 Dat moge goed zijn voor de Westersche maatschappelijke samenleving, voor de Chineesche Siahwee is dat geen stijl.
 Iedere nationaliteit geeft op hare wijze uiting aan de denkbeelden van de beschaving, zooals zij die opvat en die natuurlijk onderling sterk van elkander kunnen verschillen.
 De Siahwee wil de Chineesche samenleving verbeteren op zulk eene wijze dat er geen verschil bestaat tusschen de leden daarvan en bovendien zoodanig dat ook de vrouw haar als een geschenk kan beschouwen.
 De Chineesche schrijvers bevelen bij het uitgeven hunner boeken gewoonlijk het lezen van den inhoud daarvan aan, omdat de lezers er baat bij zullen vinden als deelgenoot van de Siahwee.
 Doch de schrijver van het opstel moet dan toch daarbij de vraag stellen of de in die boeken voorkomende verhalen, die zoo duidelijk de geheimen der vrouw behandelen, waarbij zij de dupe wordt van een ander als voorbeeld ter navolging van de lezers kunnen dienen.
 Hij voegt daaraan toe dat de „Taman Istri” op dit terrein misschien een dankbaar veld van arbeid kan vinden.
 De vrouwen toch kunnen als helpsters ten deze wellicht op eene goede oplossing aansturen.
 En, wanneer de Siahwee, de Pers en de Tjong Soe Pang, gesteund door het intellect en geld van de buitenlandse Chineezen, eendrachtig samenwerken, dan kan wel eenig gunstig resultaat worden verwacht.
 Opera- en Tooneelvoortvoeringen met leerzame onderwerpen en uitgekozen vertolkers kunnen daartoe eveneens bijdragen en zullen voor vele Chineezen de aanleiding zijn dat zij met ijver goede boeken ter hand nemen.
 Ten slotte zegt de schrijver dat hij zich aanbevolen houdt voor mededeelingen van de lezers over dit onderwerp, bijaldien hij zich bij zijne voorstelling van zaken mocht hebben vergist.

Het oordeel van den Regent van Sorang (Java) over de Chineezen.
 In één van de vergaderingen van den Volksraad, waarin het onderwerp van de Politie en de Chineezen in Ned.-Indië werd behandeld, heeft de heer Djajadiningrat, Regent van Sorang, eene rede gehouden, waarin hij — in verband met de rede van den heer Kan Hok Hoi — kritiek uitoefende welke de Chineezen niet aangenaam in de ooren heeft geklonken.
 In het kort kwam dit oordeel over de Chineezen hierop neer, dat zij over het algemeen te groote waarde hechten aan het bezit van geld, terwijl de Regent aan de hand van de verklaring van een Chinees, de meening uitsprak dat de moraal van den Chinees dalende was.
 De plaats gehad hebbende gerechtelijke huisonderzoekingen hadden in den Volksraad protest uitgelokt, doch die gepleegde onregelmatigheden hadden geen blaam geworpen op het politiecorps in zijn geheel doch wel op enkele individuen van lageren rang, bij wie het geld van Chineezen een rol had gespeeld, met het doel zich aan lastige justitieele bemoeiingen te onttrekken.
 De Regent wilde daarmede niet zeggen dat de politietoestanden in Ned.-Indië al te best waren.
 De Regent van Sorang had vroeger reeds zoo dikwijls in den Volksraad klachten en bezwaren tegen het optreden van de Indische Politie ingebracht, waarbij de spreker nooit eenigen steun had ondervonden van den heer Kan Hok Hoi, terwijl deze, nu de politie tegen zijne rassenooten was opgetreden, protest liet hooren.
 Naar aanleiding van dit ongunstig oordeel, merkt men in de „Perniagan” van 20 November 1923 op, dat men niet mag aannemen dat de Regent van Sorang de bedoeling heeft gehad de op onbehoorlijke wijze plaats gehad hebbende gerechtelijke huisonderzoekingen te

beschouwen als gevolg van de gedaalde moraal der geldzuchtige Chineezen.
 Die huisonderzoekingen en de moraal toch zijn twee verschillende onderwerpen.
 Het laat evenwel geen twijfel over of de Regent heeft de bedoeling gehad te willen wijzen op het bestaande egoïsme der Chineezen en zoodoende hen willen grieven.
 De waarheid is eenter dat de hoofdzak voor den Chinees in Indië is geld te verdienen voor zijn levensonderhoud en dat hij persoonlijk de gevolgen ondervindt wanneer dat niet op regelmatige wijze geschiedt.
 De Regent zal dus te kennen moeten geven op welke gronden zijne critiek berust, omdat anders geen persoon daaraan eenige waarde kan toekennen.
 Van een humaan regent mag men dat toch verwachten.

Literatuur-Overzicht.

Ned. Indisch Rubber- en Thee Tijdschrift.
 9 Jrg. No. 5. 15 Mrt. Twee cardinale vraagstukken „organisatie en restrictie” brengen momenteel in de rubberwereld zooveel pennen in beweging, dat de redactie meedeelt, haar oplage met 4 pag. te hebben moeten uitbreiden. Maar daar zij, die speciaal in de theecultuur belangstellen in weerwil hiervan wat minder krijgen, dan anders doorgaans 't geval is, biedt de redactie aan deze lezers haar verontschuldiging aan. De inhoud bevat in hoofdzaak: Proefstation Malang. Overzicht der werkh. in '23, door dr. A. J. Ultee. — Landbouworganisatie, door Zuyderhoff. — De Java-rubberplantersbond, van den Oosthoek-redacteur. — Oude werkwijzen en nieuwe mogelijkheden (vervolg), door dr. P. J. S. Cramer.

Algemeen Landbouwweekblad.
 8e Jrg. No. 38. Arbeidzaken van Deli, door dr. R. Broersma. — De rietopkoop en de gevolgen daarvan, door Karsono Prawirosoebroto. — De katjang tanahverkoop in het Toebansche, door R. Alers. — Melasse als grondstof voor de fabricatie van koolzuur, door H. E. Weitkamp. — Radio of draadloze telefonie (vervolg). — Schellak (vervolg). — Verschillende korte bijdragen. — No. 39. Uit de inlandse landbouw-practijk, door E. Wahjana. — De theecultuur op Formosa, door doct. D. Nyssen. — Verschillende bijdragen, die hoewel kort, toch veel belangrijks bevatten.

Indië. Geill. Tijdschr. van N. & I.
 8e Jrg. afl. 3. Het zieleleven der Indonesiërs, (vervolg) door N. — In memoriam Ambonsche schutterij, met aardige illustraties, door R. Muring. — H. F. Tillema en het bevolkingsvraagstuk in Indonesië, met portret, door J. Koning. — Naar de watervallen van de Tjikawari, door Mevrouw M. E. Reitsma-Brutel de la Rivière, met kiekjes.

De Indische Mercur.
 47e Jrg. No. 17. Hoofdinhoud: De ontwikkeling der buitengewesten in N.-I., door mr. H. J. Bool. — Uitvoer uit Java van suiker uit oogst 1923, door dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Kamer van koophandel en fabrieken voor Rotterdam; uit het lijvige verslag van dit handelslichaam is alleen het interessantste ontleend dat betrekking heeft op ons overzeesch gebied. — Overigens de gewone uitvoerige berichten, mededeelingen en overzichten.

Indisch Tijdschrift van het Recht.
 Dl. 120, afl. 7 en 8, '23. Het bestuur der N.-I. Juristenvereniging, wier orgaan dit tijdschrift is, doet een beroep op voorzitters der landraden, griffiers der raden van justitie en advocaten, om te hunner kennis komende vonnissen, waarvan de publicatie van belang kan worden geacht aan de redactie te sturen. De inhoud van deze aflevering bevat: Overeenkomst tot het verlenen van Pandrecht op alle roerende goederen met beding van eigenmachtige inbezitneming, door mr. A. J. R. Heinsius. — Nota betreffende de leiding der politie in N.-I., advies van wijlen mr. P. H. Fromberg Sr., gepubliceerd met toestemming van de regering. — Bovendien Jurisprudentie.

Locale Belangen.
 11e Jrg. afl. 17 (1 Mrt.). De gemeentebegroting van Madjakerta 1924, door Strik. — Het goedkeuren van locale begrotingen, door Margadant. — Decentraliana. Internationaal Wagencongres Sevilla, door Grünberg. — Gemengde bijdragen.
 Afl. 18. (16 Mrt.). Leeningen voor niet-productieve werken, door C. de Raad. — Decentraliana. De wettelijke grondslagen der Ind. provincie (overgenomen uit Kol. Studiën), door H. Westra. — Gemengde bijdragen.

„SALLANDIA”
 (GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)
LINOLEUMWAS - WRIJFWAS
DE BESTE
CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA”, ZWOLLE

BESCHIKBAAR.

Dienstverrichting „VOORWAARTS”
 Jan Evertstraat 19 - Telefoon H. 6684.
 Door deze hebben wij de eer U te berichten dat de afdeling Den Haag der Vereniging „Voorwaarts”, (Bond van gepens. en gegag. Militairen van Oost- en West-Indische Leger), heeft opgericht eene dienstverrichting, ten doel hebbende een gedeelte van die Oud-Strijders, de strijd om het bestaan te helpen verlichten. De te verrichten werkzaamheden zullen stipt worden uitgevoerd, terwijl de kosten zoo billijk mogelijk berekend worden.
 Gaarne Uwe welwillende medewerking hierin tegevoegd zijnde.
 Hoogachtend,
HET BESTUUR.
Zeilen en Linoleum wrijven.
Boenen, Schuren en Schrobben,
Poetsen, enz.
TARIEF
 Met wagen 10.60 per uur en per man
 „ fiets 10.60 „ „ „ „ „
 Zonder wagen 10.50 „ „ „ „ „
 Innen van kwitanties. 10.80 per uur.
 Voor vervoer van brandkasten en piano's speciaal tarief.
 Bezorgen van brieven en circulaires volgens overeenkomst.
MESSEN SLIJPEN EN POLIJSTEN vanaf 75 cent per dozijn, met inbegrip van afhalen en thuisbezorgen.

BESCHIKBAAR.

PIANO'S
RIPPEN
P. Heinstraat 42
DEN HAAG
Ook in huur en in huurkoop

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafrâchissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Heeren- en Dameskleeding naar Maat

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT

MOLENSTRAAT 47B TEL. H. 2324

BESCHIKBAAR.

J. P. BATENBURG & CO'S

MEUBELTRANSPORT-MIJ

Dr. Kuijperstr. 16

TEL. H. 545.

DEN HAAG.

MEUBELBERGING

RUIME UITPAKLOKALEN

VOOR

REISBAGAGE.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.

Zaterdag na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.

DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschkade 34.

ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.

ARNHEM, G. J. Hoetink, Emmastraat 58.

X.X. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Conciërge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

203

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden

v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chin. Pers. Afd. Pers. Bureau v. d. Volkslectuur.

Nos. 11, 12 en 13, loopen van medio Februari tot medio Maart.

Encyclopaedie van N.-I., onder redactie van Prof. D. G. Stibbe.

Aanvullingen en wijzigingen, afl. 7. Behandeld worden: Totemisme (voortzetting); A. G. Lamminga; Sarékat Islam; Radicale concentratie; Babah awé; Djinamprong en No; Daja; Batoe Batoe; Belegen; Boeloe Sanali; Aardr. onderzoekingen; Wadockstelsel; Maten en gewichten; Balambangan. De omslag geeft een overzichtelijke inhoudsopgave van de tot nu toe verschenen aanvullingen en wijzigingen.

De Indische Telegraaf.

Den 20 Mrt. verscheen te Bandoeng het eerste nummer van een nieuw dagblad onder dezen naam. Hoofdredacteur is mr. Th. Thomas; geen onbekende in de Indische journalistiek. De vlag, welke ik volg, schrijft de hoofdredacteur, is die van het liberalisme. Ik erken slechts de vrijzinnigheid als de eenige juiste staatkundige formule.

De Spiegel van Handel en Wandel.

Onder dezen titel verschijnt sedert 1 April een maand-courant, wier inhoud Nederlandsch, Duitsch, Engelsch, Fransch, Spaansch, Russisch, Zweedsch te lezen zal geven ten dienste van practijk, onderwijs en wetenschap. Hoofdredacteur: dr. E. E. S. Mensing, docent aan de Handels-Hoogeschool te Rotterdam.

BOEKAANKONDIGING.

Als steeds goed verzorgd verscheen thans No. 23 van Elsevier's Algemeene Bibliotheek: De gebrekkige met de handen van Licht, een boeiend verhaal door Edouard Estaunié in de vertaling van Fenna de Meyier.

Suriname.

In ons nummer van 24 April schreven wij: „Een getrouw lezer van ons blad, die wanhoopt of Nederland in staat is Suriname uit zijn toestand van diep verval op te heffen, vraagt ons waarom Nederland het mandaat over Suriname niet overdraagt aan den Volkenbond? Het denkbeeld is ons geheel nieuw en wij kunnen niet meer doen dan het hier mede te deelen.”

Naar aanleiding hiervan schreef ons de heer H. J. Neervoort van de Pol te Heemstede het volgende:

„Een uwer lezers opperde in het nummer van 24 April j.l. de mogelijkheid, dat Nederland het mandaat over Suriname aan den Volkenbond wellicht kon overdragen. Het wil mij voorkomen, dat zulks om meerdere redenen onmogelijk zou zijn. Ten eerste is de functie van den Volkenbond inzake de mandaatlanden een controleerende, niet een besturende, meer te vergelijken met de functies van een familierraad, (terwijl de mandataris alsdan de rol van voogd vervult ten opzichte van het mandaatland). Zelf kan de Volkenbond geen mandaat op zich nemen, moet dus een mandataris zoeken, zooals dan ook b.v. eenige jaren geleden gedaan werd, echter zonder resultaat, voor Armenië. Nederland zou dus met een dergelijk verzoek zich zelf een brevet van onvermogen geven, niet langer in staat te zijn zelf het mandaat waar te nemen als koloniseerende mogendheid, of, wat voor ons prestige nog erger is, den schijn op zich ladend een wellicht ondankbare taak niet langer te willen vervullen. Zoowel om praktische als om moreele redenen geloof ik dan ook dat een dergelijk plan niet voor verwezenlijking vatbaar is.”

Onder dagteekening van 29 April heeft de Koninklijke West-Indische Maildienst aan den Minister van Koloniën het volgende adres gezonden:

Excellentie,

Telegrafische verbinding met Suriname.

Onze aandacht werd getrokken door een artikel van Mr. Dr. C. F. Schoch, Hoofd-directeur van de Surinaamsche Bank, in de N.R.Ct., overgenomen in het Koloniaal Weekblad van 24 dezer No. 17, waarin wij vermeld vinden, dat de Surinaamsche Bauxiet Maatschappij het plan zou hebben haar radio-installatie in den Cultuur-tuin te Paramaribo op te geven, terwijl zij aan Uwe Excellentie zou hebben medegedeeld, dat zij het station voor f 50.000.— aan het Gouvernement zou willen overdoen.

Het zij ons vergund te verwijzen naar onze brieven aan

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt „Anton Hunink, Deventer”, dan verzekeren wij U, dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons verantwoordelijk stellen voor de kwaliteit.

Anton Hunink, Deventer.
Hoffeverancier.

S

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK

van Slingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein
TEL. Sch. 2298 - DEN HAAG

Vraagt mijn uitgebreide collectie in Whipcord en Tropical

Prima Stoffen. Billijke prijzen.

Heeren Costumes v.f. 1 60.- Dames Costumes v.f. 1 70.-

Atelier v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Oppersen

Uwe Excellentie dd. 26 Juli 1920, 27 Januari 1921 en 10 Februari 1921. Wij willen niet nalaten er de opmerksaamheid Uwer Excellentie op te vestigen, dat, voor zover ons bekend, de onderzoesche kabel der Compagnie Française des Cables Télégraphiques, die Paramaribo met Martinique verbindt, sedert midden 1921 gedurende de volgende tijden verbroken is geweest, L.w.:

van 8 Augustus 1921 tot 6 December 1921
van 14 Januari 1922 tot 31 Januari 1922
van 4 Februari 1922 tot 10 Februari 1922
van 23 December 1922 tot 11 Januari 1923
van 14 Augustus 1923 tot 30 Augustus 1923
van 28 Januari 1924 tot 7 Maart 1924

Gedurende die onderbrekingen vormde het radio-station der Surinaamsche Bauxiet Maatschappij de eenige verbinding met het buitenland.

Alle in ons bezit zijnde gegevens wijzen er op, dat bovenvermelde kabel oud is en in zeer slechten toestand verkeert en ook in de toekomst naar alle waarschijnlijkheid aan herhaaldelijke en langdurige storingen onderhevig zal zijn. Naast den Franschen kabel zal dus een andere telegrafische verbinding met het moederland noorzakelijk blijven en wij meenen er op te moeten aandringen, dat het radio-station in den Cultuur-tuin te Paramaribo voor dit doel bij voortdurend beschikbaar blijft.

Behalve als noodverbinding, bewijst genoemd radio-station aan handel en scheepvaart steeds veel goede diensten. Het is nu toch mogelijk de aankomst der mailschepen geruimen tijd van tevoren te melden met juiste opgave van de voor Surinaamsche lading beschikbare ruimte. Deze opgave stelt in veel gevallen ons Agentschap nog in staat vóór aankomst van het schip extra lading te accepteren, welke, indien de juiste voor lading beschikbare ruimte eerst na aankomst van het schip bekend werd, door den handel niet meer tijdig ter ver-scheeping zou kunnen worden gereed gemaakt. Ook uit dit oogpunt zou een sluiting van het radio-station in den Cultuur-tuin ongetwijfeld nadeelige gevolgen met zich medebrengen.

Wij vleien ons met de hoop, dat Uwe Excellentie hierdoor zou kunnen leiden, dat het radio-station bovenbedoeld voor het publiek zal blijven opengesteld, hetzij dan geëxploiteerd door de Surinaamsche Bauxiet Maatschappij, hetzij in eigendom overgenomen door het Nederlandsche Gouvernement.

De Stercorrespondent van de N.R.Ct. schreef in het nummer van 30 April, van de redactie van „De West-Indische Gids” vernomen te hebben dat de uitgave van het tijdschrift zal moeten worden gestaakt, daar de onderneming verlies oplevert. Uit goede bron vernemen wij dat de uitgever wil trachten de uitgave voort te zetten en dat het eerste nummer van den nieuwen jaargang over eenige dagen zal verschijnen, in de verwachting dat allen die er toe in staat zijn het tijdschrift zullen steunen door het nemen van een abonnement.

„Ook in Suriname en op Curaçao — aldus de ster-correspondent — zou men misschien meer belangstelling voor de West-Indische Gids kunnen toonen. Stellig zou het belang der beide koloniën met het behoud van het tijdschrift zijn gediend.”

Aan de N.R.Ct. van 4 Mei ontleenen wij het volgende bericht:

„Uit de mail verneemt men bijzonderheden omtrent ongeregelde heden, die in de eerste dagen van April te Georgetown, de hoofdstad van Britsch-Guana, hebben plaats gehad. De ongeregelde heden vonden hun oorsprong in een staking der bootwerkers en namen zulk een ernstigen omvang aan, dat het onbieden van oorlogsschepen en het onder de wapens roepen der plaatselijke burgerwacht noodig werd geacht. Zoowel de inlanders als de vreedende koelies namen een dreigende houding aan, en wierpen de rustbewaarders met steenen, flesschen enz. Ten slotte maakte de burgerwacht gebruik van de vuurwapens waarbij 12 betoegers gedood en 21 werden gewond. Latere berichten zeggen, dat op 5 April de rust weer was hersteld.”

Waarom, vragen wij ons af, schiet men bij zulke ongeregelde heden niet in de beenen? Dan worden de vermetelplegers toch ook buiten gevecht gesteld.

Op 26 April heeft Mr. S. J. R. de Monchy voor de Geldersche Industriële Club te Arnhem een rede gehouden over „Nederland en Suriname”, hetzelve onderwerp eenigen tijd geleden door hem behandeld in het Indisch Genootschap alhier.

EINDHOVENSCH E BOOMKWEKERIJ

TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634

LEVERING VAN ALLE SOORTEN

BOOMEN EN PLANTEN

TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

SPECIAAL ADRES VOOR HET

AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

Wissel In- en Verkoop Credietbrieven Telegrafische Uitbetalingen	Hollandsche Bank voor West-Indië	Incasseeringen Handelsinformaties Rembours- en Document.-Credieten
	Heeregracht 252 AMSTERDAM Telefoon N. 3290 CURAÇAO 130 CARACAS VENEZUELA Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.	

Het „Instituut Colonial International” is te Rome bijeen geweest en heeft een ganschen dag aan de koloniale gezondheidsregeling gewijd. Het onderwerp was dank zij den algemeenen rapporteur mr. J. H. Abendonon zoo goed mogelijk voorbereid. Een vragenlijst had een rijken oogst gegeven, zoodat de leden reeds voor de behandeling van het onderwerp in het bezit waren van een boekdeel van 300 bladzijden, dat talrijke belangrijke gegevens over koloniaal-hygiënische toestanden in allerlei deelen van de wereld omvat. Over Ned. W. Indië van Prof. Flu.

zijn vertrek zijn de desbetreffende bepalingen gewijzigd.
Wezen wij verleden week op eenige taalfouten in deze staatsstukken, ook nu kwamen wij er weer tegen, vooral een meervoudsvorm van het werkwoord bij enkelvoudig onderwerp, maar niet onvermeld willen wij laten een andere vondst, die wij verleden jaar over het hoofd zagen, n.l. het goed-Hollandsche „gunstgaven” in plaats van gratificaties.

Curaçao.

De Begrooting voor 1925.

II.

Ook aan de Memorie van Toelichting willen wij nog een en ander ontleenen.
Over een stoomverbinding tusschen de eilanden schijnt nog steeds gedacht te worden. Tenminste, het Gouvernement wil de proef met het huren van een schoener voortzetten „in afwachting van een stoomgelegenheid”.
Van de gouvernementsboekery en -leeszaal wordt een druk gebruik gemaakt, lezen wij; ook van de boekery en leeszaal op St. Eustatius.
Vermelden wij uit de M. v. A. van den Minister bij de begrooting van 1924 aan de Tweede Kamer, dat de belangstelling der bevolking voor de kleine-landbouw-credieten gering is, de Gouverneur deelt thans mee, dat het op kleine schaal verlenen van credieten, speciaal voor de aanschaffing van molens, succes heeft gehad, en dat de voorgeschoten bedragen geregeld terugkomen.
Over de nog maar altijd „voorbereidende werkzaamheden inzake de watervoorziening van Willemstad en haven” lezen wij: De korte regentijd, de lange droge periode en de periodieke geringe regenval gedurende den regentijd, zijn oorzaak, dat op Curaçao de kwaliteit en de quantiteit van het grondwater aan verandering onderhevig is. Bij het opstellen van een plan moet men van de veranderingen op de hoogte zijn. Vandaar de lange duur van het onderzoek. Toen bekend was, welke terreinen voor de watervoorziening geschikt waren, heeft de Gouverneur daarop onmiddellijk de hand gelegd, omdat anders later de prijs belangrijk hooger zou zijn. Hij ging hiertoe des te eerder over, waar de dringst der middelen de raming belangrijk overtrof (len?) en de uitgaven binnen het kader bleven, zoodat in ieder geval de Rijksbijdrage, ook inclusief deze aankopen, beneden het wettelijk toegestaan bedrag bleven.” Voor f 60.000.— is grond gekocht. Wij zijn benieuwd, wat de Koloniale Raad daarvan zeggen zal. Eigenlijk heeft het ons al verwonderd, dat dit College hiervan nog niets gezegd heeft, want, althans voor een belangrijk deel, was het reeds eerder bekend. Is dit geen inbreuk op zijn budgetrecht, waarvoor de Raad steeds zoo op de bres staat? De Gouverneur heeft dit nu gekwetst op de post „Nieuwe werken”, die voor 1925 wel gauw genoemd is „Nieuwe werken en aankoop van onroerende goederen”, maar daardoor is de raming van f 8900.— met ruim f 75.000.— overschreden. Wij zijn niet deskundig op dit gebied, maar vragen ons toch af, of het niet van meer eerbied voor den Raad getuigd had, wanneer voorloopige koopcontracten waren gesloten en bij „wenschelijkheidsbegrooting” de noodige gelden aangevraagd waren.

De West-Indische Gids.

Opgeschrikt zijn wij door een bericht in de N. R. Ct., dat het voorbestaan van de West-Indische Gids bedreigd is. Wat zou dat jammer zijn. Laten wij ons eens even indenken, dat de W. I. G. nooit bestaan had — dan zou zeker de helft der belangstelling, die gewekt is voor Curaçao, niet gewekt zijn? En waarheen zouden dan in het vervolg al die belangrijke artikelen heen moeten? Stel u gerust, een groot deel ervan zal niet verschijnen, want het beste in de Gids is niet altijd van veelschrijvers gekomen, maar te danken aan de aandrang der redactie, die zelf voor de brandende vraagstukken bevoegde schrijvers aanzocht. Maar deze geruststelling heeft toch den onaangename kant, dat dit mooie werk in het vervolg achterwege blijft.
Curaçaoënaars! er is nu een mooie gelegenheid om de bekende liefde voor uw land, waarom men u prijst, te toonen met de daad. Laat die gelegenheid niet ongebruikt.

Curacaosche Handelsmaatschappij.

Aan het verslag over 1923 ontleenen wij het volgende: „Begunstigd door de geleidelijke verbetering van den economischen toestand in een groot deel van ons tropische arbeidsveld, slaagden wij erin een niet onbevredigend exploitatie-resultaat te bereiken.
Vergeleken bij de beide voorgaande jaren, toonde onze export naar West-Indië, Zuid- en Centraal-Amerika een sterken vooruitgang. Ondanks de onstandvastigheid van de Europeesche markten voor overzeesche producten, vonden wij voor de ontvangen consignaties geregeld afzet en konden loonende zaken voor eigen rekening in verschillende import-artikelen tot stand worden gebracht.
Droeg zoodoende het hoofdkantoor in overwegende mate bij tot de bedrijfswinst, ook eenige bijkantoren wierpen goede uitkomsten af, terwijl andere, althans wat nieuwe zaken betreft, in staat waren kapitaalrente en kosten te dekken.....
Onze zaken blijven zich, ook in het loopende boekjaar, bevredigend ontwikkelen. Wij koesteren de verwachting, dat het verhoogde prijsniveau voor vele tropische producten ten slotte zal ten goede komen aan de koopkracht van de betrokken oorspronglanden en dat ons bedrijf daarvan in menig opzicht de gunstige uitwerking zal ondervinden.”
Dividend 5 %.

Vreemdelingenbezoek.

Het in ons blad van 10 April l.l. aangekondigde bezoek heeft plaats gehad.
Wij ontleenen hieromtrent het volgende aan de *Amigoe*:
Maandag 10 Maart l.l. te 6 uur stoomde de toeristenboot *Empress of Britain* majestueus onze haven binnen. 460 Amerikanen waren dien dag onze gast, die onmiddellijk alle auto's voor het bezoek der buitendistricten, die ook alle winkelmagazijnen voor het doen van hun inkoop in beslag namen. Het is dien dag een heele drukte geweest. Aan boord waren o.a. ook de twee beroemdste Amerikaansche chirurgen met een wereldvermaardheid, n.l. Dr. Balfour, specialist voor maagziekten, en Dr. Judd, specialist voor ziekten van de galblaas en darmen, beiden verbonden aan de kliniek van Mayo's Brothers te Rochester, Minosota. Nog een andere celebriteit, Mr. Lee, hospitaal-architect, vergezeld hen. Door onze geneesheeren Dr. Kummer en Gaerste begeleid, brachten zij een bezoek aan het St. Elisabeth's Gasthuis.
Omtrent het verblijf in de haven van de Amerikaansche torpedojagers, die 14 Maart na 12 dagen weer vertrokken, meldt hetzelfde blad:
Gedurende hun verblijf werden de officieren door den wnd. Gouverneur per auto in de gelegenheid gesteld de mooiste punten, o.a. Caracasbaai enz., van ons eiland te bezichtigen. dien middag ontving Z.Exc. hen tot een *five o'clock tea* ten zijnen. Ook de Amerikaansche consul gaf een avondfeest hun ter ere. Dinsdag gaf de *Cur. Sport Club* in het clubgebouw op Schaarloo een instuif ter eere van den etaf-major, terwijl Donderdagavond ten 7.45 uur de commandanten een receptie gaven aan boord der schepen. Zeer interessant

Waar de Mijnsmaatschappij Curaçao en hare voorganger voortdurend belangrijke uitgaven ter verbetering van de Fuikbaai gemaakt heeft, stelt de Gouverneur voor haar, te beginnen met 1925, de helft van het te ontvangen loodsgeld uit te keeren. Hiervoor wordt f 1200.— aangevraagd. Dit is nu niet zulk een groot bedrag, maar toch vinden wij het hier voorgestelde als algemeene regeling niet onbedenklijk. Liever zouden wij ieder jaar een bepaald bedrag zien vastgesteld in verband met de loodsgelden in het afgelopen jaar ontvangen, en de toen aangebrachte verbeteringen. Voor Santa Barbara heeft het Gouvernement zich wel eens meer voor langen tijd op ongunstige wijze verbonden.
Met genoegen lezen wij in den *uitgewerkten en toelichtenden staat*, dat een oogheekkundig specialist verwocht wordt.
Onder de pensioenen trekt onze aandacht eene nieuwe raming van f 1400.— voor de wed. Mr. J. A. Baeza. Deze post heeft historische beteekenis. Mr. Baeza, de latere secretaris van Amsterdam, is zeer kort lid van het hof van justitie op Curaçao geweest en heeft zich toen voor altijd dit weduwe-pensioen verzekerd. Na

ADI-POESTAKA
Boekhandel en Uitgevers-Mij.
L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
Tel. M. 5611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.
Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.
Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan
door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties. Prijs: f 3.20.
Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst
door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties. Prijs: f 3.20.
De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeerd, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleidt.
Het werk wordt o.a. verlucht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

De Geur van Moeders Haarwring
door NOTO SOEROTO.
2E DRUK.

Prijs f 3.75.
Uit de Persbeoordeelingen:

„ . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons *dwingt* ze met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.
JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„ . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefdelied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en vereert . . . De schoonheid van zijn vaderland en de monumenten van de beschaving van zijn heetgeliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel”
PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag van Ned.-Indië”.

N. V. Meubelfabriek „DELTA”
Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893
NIJMEGEN
Wij kunnen U momenteel aanbieden: S
Complete Huiskamers van af f 315.-

IN KRINGEN

waar men tot oordeelen bevoegd is,
beschouwt men Aambeienzalf van
broeder Benedictus als het eenigst,
nooit falende middel. Prijs p. p. fl.—
Verkrijgb. bij de voorn. drogisten

EERSTE
NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
„AURORA”
N. Haven 4 - 's-Gravenhage
Telefoon H. 2323.

Uitgifte eener 3 pCt. Premie Obligatie
Leening met diverse Winstkansen.
Vraagt Prospectus: rechtstreeks
aan de Maatschappij of Hoofdver-
tegenwoordigers.
Waar niet vertegenwoordigd:
Actieve Hoofdagenten gevraagd.

BESCHIKBAAR.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
Bandversiering van SOERJOWINOTO
Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordelingen:

„... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen”.
(L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

„... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid”.
(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*)

„... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin”.
(Top Naef in *De Amsterdamer*)

„... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen”.
(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka”
Boekhandel en Uitgeversmaatschappij
Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

Voor reëele prijzen te koop gevraagd
geheele of gedeelten van Inboedels, ook losse Meubelen, als Kasten, Buffetten, Salon- en Huiskamermeubelen, Slaapkamers; Gordijnen, Tapijten, Haarden, Piano's, Gramophoons, Brandkasten, Goud en Zilver en al wat men van de hand wil doen.
Beslist vertrouwd, soliedst adres.
Groot Hertoginnel. 253 **J. HORNMAN & Zn.** Telefoon M. 391 Den Haag

was daarbij een radioconcert te Boston, dat zeer duidelijk door de bezoekers gehoord werd.
Ten slotte moeten wij nog melding maken van het volgende bericht in de *Amigoe*:
Naar aanleiding van de komst van het s.s. *Orca*, waarvan wij meldden, dat dit schip hier niet-binnen kwam en doorstoomde naar de Caracasbaai, moeten wij eerlijkheidshalve nog mededeelen, dat zulks niet aan den loods kan geweten worden, doch dat dit geschiedde op uitdrukkelijk verlangen van den kapitein zelf, die zulks reeds den avond te voren per draadlooze verzocht had.

Uit den Verren Vreemde.

Actueel allerlei.

De groote rijkstentoonstelling te Wembley, thans in vollen gang, memorereen wij slechts om er nader nog wel eens op terug te komen.

Hetzelfde geldt voor de *Russisch-Britsche onderhandelingen* te Londen om, na de erkenning van de sovjet-regering, nu ook tot vruchtbare hervatting der handelsbetrekkingen te komen. 't Lijkt of deze niet heel hard opschieten.

Hetzelfde kan gezegd worden van de *Russisch-Nederlandsche* te Berlijn, reeds tweemaal onderbroken.

24 April herdacht *Duitschland* het feit dat het, onder Bismarck, zijn koloniale politiek inzette, met de overname van de bezittingen van Lüderitz en Z.W. Afrika.

De koloniale tentoonstelling te Milaan, georganiseerd door de Ver. „Nederland in den vreemde”, is een groot succes geworden. Zij was een deel van de jaarbeurs, die 14 dg. duurde; de kol. tent. werd in dien tijd bezocht door 210.000 personen.

De wereldrondvluchten, in concurrentie met andere groote avontuurlijke vliegtochten. Een Britsche wereldvlucht-raid onder Maclaren in oostelijke richting, een Amerikaansche onder Martin in westelijke richting; terwijl deze met veel reclame aangekondigd werden, maakte Pell. d'Oisy zich gereed om met een Fransch vliegtuig de Britten den loef af te steken, en zetten de Portugeezen Ant. Paco en Sarm. de Beireo de vlucht over de Noordkust van Afrika eveneens in oostelijke richting in.

Tevens meldt men uit Rusland, dat een luchteskader in Juli, onder bevel van Rossinski, zal trachten de Noordpool te bereiken, in mededinging met Amundsen, die de tocht, het vorige jaar opgegeven, thans wil volvoeren, met Spitsbergen als beginpunt. De wetenschap dat Rossinski hem de eer zou kunnen afsnoepen, kan zijn ondernemingsgeest nog aanwakkeren.

Durfde men ternauwernood verwachten dat een in zoo grooten omvang in beweging gezette avontuurlijke onderneming zou verlopen zonder offer te eischen, inderdaad wordt nu het vliegtuig gemist, waarmede majoor Martin van Dutch Harbour zou vliegen. Daar sedert geruimen tijd geen berichten over hem verkregen zijn, schijnt men geen hoop meer te mogen hebben dat hij nog in leven is. Maclaren wacht een nieuwen motor te Karatsji. d'Oisy is voorspoedig te Calcutta aangekomen. De Portugeezen zijn uit Perzië in Britsch-Indië aangekomen.

Hoewel generaal G. C. Bruce, de algemeene leider van den aanval op den onbereikten top van den Mount Everest, door ziekte verplicht is geworden zijn werkzaamheid op te geven, zetten de andere leden der expeditie, onder leiding van majoor Norton, de onderneming voort. Door de ondervinding der twee voorafgaande tochten tegen verrassingen gewapend, lijkt de kans op welslagen ditmaal niet gering.

Terwijl eenerzijds uit Londen een verontrustend verschijnen van de slaapziekte aldaar wordt gemeld, wordt anderzijds met groote verwachtingen gesproken over het tegen de trypanosomen-ziekte met succes toegepaste middel *Bayer 205*, waardoor zelfs de kans aanwezig wordt geacht op een uitroeien van de slaapziekte.

In de Philippijnen voortdurende ongeregeldeheden onder de Moros en de Colorums.
President Coolidge heeft tegenover de Phil. onafhankelijkheids-commissie uitgesproken, dat hij den tijd voor een zelfstandig en onafhankelijk verklaren van het eilandengebied nog niet gekomen acht.

GEZUSTERS PLATTEEL
Gediplomeerde Coupeuses
Atelier voor het maken van Avond-
en Wandel-Costumes
OBRECHTSTRAAT 550 :: 'S-GRAVENHAGE

TIP TOP
Magazijn „TIP TOP” is gevestigd
Witte de Withstraat 19
Toiletartikelen, Parfumeriën en Schoon-
maak-artikelen leveren wij tegen prijzen
zonder concurrentie. ZIE ETALAGE.

De Ver. St. v. N. Amer. blijven pleiten voor vermindering van bewapening als algemeenen internationaal maatregel, maar tevens houden zij het kruit droog de loof gereed, voor alle mogelijkheden, die zich ontijdige verrassing mochten aanmelden.

1 Mei meldde Reuter, dat de Senaat te Washington vlootbegroeting, die o.a. aanbouw van schepen tot 275 miljoen dollar, heeft goedgekeurd. Doch, even als het Huis van afgevaardigden had gedaan, sprak de Senaat de wenschelijkheid uit van het bijeenroepen een conferentie over beperking van de bewapening het land en in de lucht, waartoe alle naties zullen uit te noodigen, wier deelneming door den president raadzaam wordt geacht (dus niet met een beperking als bij de vloot-conferentie van 1921).

Wat er alzoo met den aangenomen bouw gaat, moge hieruit blijken, dat behalve acht kruisers 10.000 ton, nog zes kanonneerbooten voor de Chinese wateren worden op stapel gezet. Vier bestaande schepen zullen worden ingericht voor het stoken van olie, alsmede voorzien van bescherming tegen vijanden en duikbooten. Een ander wetsontwerp voor in de inrichting van een luchtvlootbasis te Sand Point in Californië.

De Amer. marine-specialiteiten zijn hiermede eervol volstrekt niet voldaan. Zij blijven betogen dat Amer. bij Engeland en Japan ver ten achter staat.

Gevoeligheden tusschen de Ver. St. en Japan. Amerika wordt lastig door zijn immigratie-beperking. Voor alle vreemdelingen maakt 't de kler waardoor toegelaten worden al maar nauwer, de nu onlangs getroffen maatregel ten opzichte van de Japanners vrijwel op geheele uitsluiting neer. Nu uitkomt wat te verwachten was, groote ontstemming in Japan, zeer demonstratief geuit wordt, schrikken velen ten oek om de te vreezen economische gevolgen. Coolidge zou 't daarheen trachten te leiden, dat de besprekingen welke tusschen den Senaat en het Huis van afgevaardigden nog moeten plaatsvinden om eenige technische wetties in de nieuwe immigratie-wet te vereffen alsnog zullen worden benut om eenigszins aan grieven van de Japanners tegemoet te komen.

Is er al aanstonds geen oorlog met de wapenen vreezen, verscherping van den economischen strijd tusschen de volken, die in zoo menig opzicht en op menig gebied concurrenten zijn, is onvermijdelijk geen kalmeerende oplossing gevonden wordt.

Onder den indruk van de Japansch-Amerikaansche immigratie-moelijkheden, is de gouverneur-generaal van Fransch Indo-China, de heer M. Merlin, vernemens bij zijn voorgenomen bezoek aan Japan te onderhandelen over de toelating op groote schaal van Japansche emigranten in Indo-China.

Het onafhankelijke eiland Cuba heeft weer een revolutie. En zooals meer gebruikelijk wordt — leed in Griekenland; politie in Australië; marine in Duitsland — zijn het de, met het waarborgen der rust bene marechaussee, die vooraan staan in de gelederen muiters. Zij willen den president der republiek, dr. Zayas, weg hebben; de burgemeester van Santiago vermoord. In de steden Santa Clara, Trinidad en Juan wordt gevochten.

De Ver. St. v. N. Amer. zullen een deel der scheepsmacht van den Atlant. Oceaan erheen zenden.

Ook Honduras verkeert weer in revolutie-toestand. Tegucigalpa, de hoofdstad zou, na een gevecht, door opstandelingen vermeersterd zijn. Ook daarheen zou de Ver. St. een eskader.

Ernstige stakings-troebelen van negers en koelies Britsch-Guyana.

De totaal doorvaart van het Panama-kanaal heeft 1923 die van het Suez-kanaal overtroffen. Dit is voor toe te schrijven aan petroleumtransport.

Als een stap tot hervatting der diplomatieke betrekkingen tusschen Gr. Britannië met Mexico, vertrekt heer B. Hohler met een bijzondere zending naar Mexico.

Na de werkelijke onderdrukking van den opstand de la Huerta, gelooft men niet, dat de Britsche regering langer zal aarzelen de Obregon-regering te erkennen, daar vooral de Labourpartij dit wenscht. De Britsche regering zal echter erkenning vragen van de concessies, verleend vóór de constitutie van 1917, alvorens zij overgaat tot herstel der diplomatieke betrekkingen. Zij zal niet, zocals bij Rusland, eerst tot erkenning

F^A N. LOEB, Noordeinde 107-10
TEL. H. 3149 DEN HAAG OPGERICHT 1878

Levert op **afbetaling:**
KLEEDING voor Heeren, Dames en Kinderen
MEUBELN, BEDDEN, TAPIJTEN, Gordijnen
Complete Woning-Inrichtingen
Gramophoons - Rijwielen - Kachels - Lampen - enz.

MEUBELHUIS „DE WEST”
COMPLETE MEUBILEERING
 UITERST BILLIJKE PRIJZEN
DEN HAAG - WEST-EINDE 73

Rund-, Kalfs- en Varkensslagerij
„HOUTRUST”
 Obrechtstraat 628 Tel. M. 4719
 Liefert uitsluitend de kwaliteit Hollandsch versuch
 geslacht tegen billijke prijzen & Nette bediening
 Thuisbezorging zonder prijsverhooging
 Aanbevelend, **F. Ph. SATONY**
 DEN HAAG OBRECHTSTRAAT 628

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEFOON No. 2512
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Groningen :
JAARVERSLAG OVER 1923.

De toestand, waarin zich onze afdeling in het vorige jaar bevond, bleef in dit afgelopen jaar ook grootendeels bestendig. Het ledenaantal ging aanvankelijk door verhuizing en bedanken voor het lidmaatschap met een zestal achteruit, doch daartegenover staat de aanwinst van een ongeveer gelijk aantal nieuwe leden te boeken. Wegens te geringe belangstelling konden geen ledenvergaderingen plaats hebben. Wel werd een paar malen door het bestuur vergaderd, waarbij het aanvullen van het bestuur werd besproken, doch daar geen der leden bereid bleek een bestuursfunctie op zich te nemen, bleef het bestuur uit de beide tegenwoordige functionarissen bestaan. Plannen werden beraamd een propaganda-avond te geven, doch daar de kas niet toereikend was voor het geven van een avond, waarvan eenig succes verwacht kon worden, kon deze in het verslagjaar ook niet plaats hebben. Door het Hoofdbestuur werd een flink bedrag gezonden voor het maken van propaganda. Dit gaf ons aanleiding den heer Hardjodirringo uit te noodigen een Indischen kunstavond in Groningen te geven. Daar echter het jaar reeds te ver gevorderd was en ook de door ons beoogde zaal dit jaar geen enkele avond meer vrij was, had die propaganda-avond in het begin van 1924 plaats. Reeds nu kan worden vermeld, dat die avond een zeer groot succes was voor onze afdeling, doch dat de aanwinst van leden verre beneden verwachting bleef. Helaas is de belangstelling voor onze schoone en waardevolle koloniën hier slechts zeer gering en zal Oost en West nog heel wat moeten doen, alvorens die belangstelling wat aangewakkerd is. Getracht zal worden in 1924 een nog grootere propaganda te voeren en de belangstelling dermate aan te wakkeren, dat de afdeling tot bloei komt.

Een woord van grooten dank moet hier worden gebracht aan ons Hoofdbestuur, hetwelk ons zoo krachtig ter zijde stond.

Namens de afdeling Groningen,
 De Secretaris-Penningmeester,
J. FRANKE.

Financieel Verslag 1923.

Ontvangsten.

Dec. 31, 1922. Saldo	f 59.05½
Nov. 24. Van het Hoofdbestuur	„ 75.—
Dec. 1. Contributies over '23	„ 88.—
	f 222.05½

Uitgaven.

23 Febr. 1924. Reis- en verblijfkosten hoofdbest. vergadering en verdere andere kosten	f 34.50
31 Dec. Storting bijdrage Hoofdbestuur plus onkosten	„ 53.10
Porti	„ 3.10½
Saldo in kas	„ 131.35
	f 222.05½

Martenshoek, 31 Dec. 1923.
 De Secretaris-Penningmeester
 der afd. Groningen,
J. FRANKE.

Afdeling Haarlem.
VERSLAG OVER HET JAAR 1923.

Het afgelopen jaar is voor onze afdeling niet gunstig te noemen. Konden wij vorige jaren meestal een kleine aanwinst van leden boeken, thans moeten wij constateeren, dat het aantal leden over 1923 gelijk gebleven is. Het ledental bedroeg op 1 Januari 1923, 103. Door vertrek en sterfgevallen moesten wij 13 leden afschrijven, terwijl 13 nieuwe leden bijgeboekt konden worden. Het totaal aantal leden op 31 December 1923 bedroeg dus 103.

Voor de leden onzer afdeling werden een drietal voordrachtavonden met lichtbeelden gehouden, welke voordrachten wederom groote belangstelling mochten ondervinden. Evenals vorige jaren werden de leerlingen der hoogste klassen van Middelbare, Gymnasiale en Kweekscholen uitgenoodigd de voordracht-avonden bij te wonen. De medewerking der directeuren dier scholen stellen wij op hoogen prijs.

Verschillende inlichtingen werden gevraagd omtrent

2DE SWEELINGKSTRAAT 131
 Hutkoffers 85 x 50 x 38 f 11.—, 100 x 50 x 38 f 12.—
 Ruim Koffers 100 x 50 x 50 f 13.50
 Boeken Koffers f 8.—
 Allen geh. gepantserd. Reparatie-inrichting

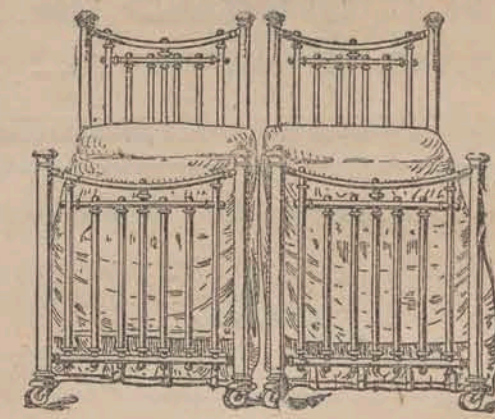
DE
„ADI POESTAKA”
 UITGEVERS-MIJ EN
 ALGEMEENE BOEKHANDEL

Laan van Meerdervoort 332 's-Gravenhage

ALLE WERKEN
OP ELK GEBIED

Studieboeken voor Lager-, Middelbaar- en Hooger Onderwijs; Leer- en Woordenboeken voor Indonesische, Algemeen-Oostersche en Moderne Europeesche Talen

W. J. M. SIMONIS
 voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
 GROENMARKT 34, over de Prinsessestraat.
 TELEFOON H. 4420 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
 Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
 Magazijn geopend van 8½ tot 6 uur.

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST”
 hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restaurant en Leeszaal van de Amsterdamsche Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

gaan en daarna de concessie-aangelegenheden be-
 delen.
 in Spaansch Marokko heeft de politiek van Primo de
 era niet meer succes dan die van zijn voorgangers.
 hooge Spaansche commissaris, generaal Aizouru,
 er geen verbetering weten te brengen. De onveilig-
 neemt met den dag toe, burger, noch militair kan
 zich even buiten de garnizoenen wagen zonder kans
 gemaakt of gevangen genomen te worden. Zoowel
 el Krim als Haisoelie winnen aan invloed.

De gouverneur van den Amer. staat Indiana, W. Mac
 is veroordeeld tot 10 jr. gevangenisstraf en een
 van 10.000 dollar, wegens frauduleuse handel-
 en omkoopung door misbruik van den dienst der
 rijken.

De oud-eerste minister van New-Foundland, sir Ri-
 Squires, is aangehouden, beschuldigd van on-
 schmatige toeigening tot een bedrag van 20 miljoen
 dollar. In verband met deze zaak zouden meer perso-
 die eenmaal een hooge positie hebben bekleed in
 kleinste der Britsche dominions, in staat van be-
 uldiging zijn gesteld.

Sedert een paar weken kwamen berichten over een
 land in Turkestan, tegen de bolsjewikische over-
 versching. De officieele bevestiging is nu uit Moskou
 komen. In Bokhara zou de contra-revolutie een zeer
 nig karakter aangenomen hebben. De hoofdpersoon
 generaal Sytsjef zijn, die niet alleen in Turkestan,
 ook in de aangrenzende gebieden veel aanhang
 te heben.

In Perzië trachtte de soldat de fortune Rhiza khan,
 de reis van den sjah in Frankrijk, de republiek
 loen uitroepen, waarbij hij zichzelf de presidents-
 als toedacht. De geestelijkheid denkt daar echter
 ders over de bedoeling van den koran, ten opzichte
 de geschiktheid van den republikeinischen regeer-
 vorm voor een Moh. staat dan de regeering van
 Haar verzet noopte Rhiza khan van zijn poging
 te zien en zelfs het land te verlaten. De jonge sjah
 de genoegens van Parijs nu dadelijk prijs geven, om
 kroon weer te gaan bezetten.
 ar verluidd, beijvert Engeland zich om weer meer
 oed in Perzië te krijgen. 't Hoopt door de Mohamed-
 de erkenting van koning Hoessein van Hedhas
 Khalif te verkrijgen, waardoor het, middels dezen
 groote zeggingsmacht denkt te krijgen. De liefde
 Perzië zal voor een niet onbelangrijk deel wel op
 petroleumrijkdom gericht zijn.
 tusschen wordt ook gewag gemaakt van toenade-
 de belangstelling van Japansche zijde voor de Per-
 che olievelde.

De volgende cijfers kunnen eenig denkbeeld geven van
 en omvang, welke de pestepidemie, die in Britsch
 heerscht, gekregen heeft. In één week werden
 in de Punjab 22000 nieuwe gevallen aangegeven,
 waarvan 17000 met doodelijken afloop. Hierdoor was
 het aantal der sterfgevallen aan deze plaag sedert 1
 Januari tot 54000 gestegen.

Syrië is voor Frankrijk geen gemakkelijk mandaat-
 gebied. Zelfs de benoeming van den bekwamen maar-
 Weygand tot leider van de zaken heeft het, van
 Turksche zijde gevoede, verzet niet kunnen breken. In
 laatste helft van April hebben de gevechten in de
 tusschen Aleppo, Antiochië en Alexandrettî een
 er erugstig karakter gekregen. De uitstekend gewa-
 de en goed aangevoerde vrijkorpsen beheerschen den
 stand en brengen den Franschen bijna dagelijks ge-
 nse nederlagen en ernstige verliezen toe. Van
 Turksche zijde zijn groote militaire operaties te ver-
 chten.

Het verdrag van Lausanne is door de beide Huizen
 genomen en door den koning van Groot Britannië
 derleekend. Zoover is men in Frankrijk en in Turkije
 niet.

In Z. Afrika is de groote verkiezingsveldtocht in
 die, die de beslissing zal brengen of het stelsel van de
 zoening van Brit en Afrikaner, waarvan generaal
 mits de verpersoonlijking is, aan 't bewind zal blijven,
 nwel vervangen zal worden door de Nat., die in
 generaal Hertzog haar voorman vindt, met de Arbeid-
 erspartij, van welke kolonel Creswell als de leider te
 nemen is.

Hoedencursus
 Cursus voor Dames en Jonge Meisjes in het maken
 en Garnieren van alle soorten DAMES- en KINDER-
 HOEDEN, f 15.— per cursus van 21 lesuren.
 SPREEKUR: dagelijks van 10 tot 7 uur.
D. C. DE RUIT-v. d. WAAG,
 v.b. Leerares Hantsche Vakschool v. Meisjes
 27 CH. DE BOURBONSTRAAT en ELSTSTRAAT 27

7-10
 ACHT
 der
 lijnea
 enz.

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN

DEN HAAG

BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

BESCHIKBAAR.

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,
KOETSEN EN CARROSSERIEËN VOOR
.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

BESCHIKBAAR.

**NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW
NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE**

DE NIEUWE JAARGANG

In de Juni-aflevering van den nieuwen jaargang, welke met Mei een aanvang neemt verschijnt een artikel van Dr. H. P. BERLAGE over zijn reis door Nederlandsch-Indië. Deze bijdrage zal opgeluisterd worden door een 6-tal illustraties naar teekeningen.

Gratis proefnummer van het Tijdschrift aan te vragen bij de administratie,
Den Haag, Nobelstraat 20. Prijs p. jaargang f 20.-

TRICOT ONDERGOEDEREN
VAN
JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

betrekkingen in Indië. In de meeste gevallen werd verwezen naar het Inlichtingen bureau van onze Vereeniging in den Haag of naar den Directeur van het Arbeidsbureau voor den Indischen Dienst van het Departement van koloniën.

De tijdsomstandigheden waren zeer zeker oorzaak, dat onze afdeeling geen aanwas van leden kon boeken; hopen wij, dat spoedig meer normale tijden aanbreken en daarmee ook onze afdeeling in bloei moge toenemen.

H. T. WAGENAAR REISIGER,
Secretaris.

Haarlem, 27 Maart 1924.

Kasverantwoording Oost en West, afd. Haarlem.

Saldo 1 Januari 1923	f 85.56
Geïnde contributie	„ 470.50
Totaal	f 556.06

Kosten van innen	f 17.84
Honorarium sprekers	„ 50.—
Driemaal zaalhuur	„ 90.20
Projectielicht	„ 20.10
Reiskosten	„ 7.10
Kosten vergadering en lezing	„ 12.25
Drukloonen	„ 11.60
Diverse kosten, porti	„ 13.25
Contributie Hoofdbestuur	„ 302.00
Saldo ult. 1923	„ 30.82
Totaal	f 556.06

Aantal leden op 1 Januari	103
Bijgekomen	13
Totaal	116
Afgegaan in 1923	13
Restant op 31 December	103

Heemstede, 15 Januari 1924.

De Penningmeester,

D. VRIJDAG.

Mededeelingen.

Van het Informatie-Bureau:

**MET VERLOF IN NEDERLAND AANGEKOMEN
INDISCHE AMBTENAREN.**

- A. L. D. Wiggers, 2de commies bij de Algemeene Rekenkamer, Den Haag, van Lumeystraat 62.
- E. L. van Acker, controleur van de belastingen 1e kl. op het belastingkantoor te Soerabaja, Den Haag, Hotel „de Zalm”.
- W. F. Tichelaar, opzichter 2e kl. bij de B.O.W., Den Haag, Zwarteweg 12.
- Z. Stokvis, inspecteur M. O., Amsterdam, P. C. Hooftstraat 4 (Museumspension).
- Mej. H. Bech, onderwijzeres 2e kl., p/a. N.H.M. te Den Haag, Kneuterdijk 1.
- Mej. R. Bech, onderwijzeres 3e kl., p/a. N.H.M. te Den Haag, Kneuterdijk 1.
- Mevr. A. E. A. van Katwijk geb. Wentink, onderwijzeres 3e kl., Amsterdam, Harmoniehof 52.
- H. B. Woltering, onderwijzer 3e kl., Vlissingen, Palingsstraat 22.
- M. P. W. van der Veen, Ingenieur bij de B.O.W., Den Haag, Laan van Meerdervoort 501.
- H. Cramer, hoofdingenieur 2e kl. B.O.W., Den Haag, Laan van Meerdervoort 239.

**UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-
INDISCHEN STAATSDIENST EN VOOR 'S LANDS
DIENST IN CURAÇAO.**

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging.

1°. Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen Staatsdienst:

a. onderwijzer(es) bij het m.u.l.o. (hoofdkate en akte wiskunde 1. o. vereischt);

b. onderwijzer(es) bij het openbaar lager onder (voor onderwijzeres hoofdkate vereischt);

c. volledig bevoegd leeraar in de Duitse taal-letterkunde voor het openbaar middelbaar onderwijs d. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten delijken dienst).

2°. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao: hoofdonderwijzer met akte wiskunde.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Ministerie van Koloniën, 9de afdeeling, onderafdeeling A.B. (de betrekkingen genoemd onder a t/m c), tot de afdeeling (voor de betrekking onder d) en tot den H. P. van Nieuwenburg, J. Pzn. Coenstraat 30, 's-Gravenhage, voor de onder 2° genoemde betrekking.

Mutaties van 30 April tot 7 Mei 1924

Nieuwe Leden:

- Mevr. E. Suermondt, Den Haag, Hotel „Pomona”, f 5.—
- E. Broeksma, Haarlem, Kloppersingel 3, f 5.—
- A. van Duin, Heemstede, Zonnelaan 29, f 5.—
- O. Oppenheim, Haarlem, Nieuwe Gracht, f 5.—
- J. Neisingh, Bouwkundige, Den Haag, Hotel „Pomona”, f 5.—
- Mevr. M. Naessens-Wardenaar, Den Haag, Ieplaan f 5.—
- Mevr. M. Rebel-Nieuwenhuijzen, Den Haag, Baarsstraat 34, f 5.—
- Mevr. J. M. S. v. d. Zwet-Dil, Den Haag, Reinholdstraat 1j, f 5.—

Contributieverhoging:

Mevr. Wed. G. van der Most van Spijk, Den Haag, Pijnboomstraat 58, van f 2.50 op f 5.—

Adresveranderingen:

- Dr. W. van Bemmelen, van: Haarlem, Emmastraat 11 naar: Den Haag, Frankenslag 121 (tijdelijk adres 1 September).
- J. J. A. van Winsen, Mil. Apotheker 1e kl., van: Utrecht, Heerenstraat 20bis, naar: Bandoeng, D. v. O.
- J. C. de Ridder, Kapitein O.-I. L., van: Den Haag, Geraerdt Reijndersstraat 38, naar: Curaçao, f 5.—
- Z. Stokvis, Inspecteur M. O., van: Buitenzorg, Amsterdam, P. C. Hooftstr. 4, Museumspension, f 5.—
- N. W. Pel, oud-Kapitein O.-I. L., van: Twello, naar: Ginneken, Wilhelminastrat 29a.
- H. van Dorsser, Kapitein Art. O.-I. L., Den Haag, Groot Hertoginnelaan 121.
- H. Ph. Th. Witkamp, van: De Bilt, Bunnikse weg naar: Baarn, Eemnesserweg 72.
- J. A. H. S. Hanozet Gordon, oud-Ass.-Res., van: giers naar: Como (Italië), Poste restante.
- H. A. Surink, Onderwijzer 1e kl., van: Zwolle naar: Weltevreden, Dep. v. Onderwijs.
- A. J. van Zanen, Adm. Ambt. B.B., van: Haarlem, B. 17, naar: Weltevreden, Dep. B.B.
- A. L. de Sturler, van: Bloemendaal, Prof. v. Vloetweg 9, naar: Haarlem, p/a. „Johannes de Deo”.
- R. H. van Schaik, van: Rotterdam, Westersingel naar: Wassenaar, Rijksweg 69B, f 2.50.
- Mr. S. de Meester, van: Amsterdam, N. Spiegelstraat naar: Den Haag, p/a. Scheurleer en Zonen, S. straat 11, f 5.—
- S. Cohen Fzn., oud-Regeeringscommissaris v. d. stuurshervorming, van: Weltevreden, Boulevardweg, naar: Den Haag, Galileistraat 150, f 5.—
- M. J. Doppenberg, oud-Directeur K. W. III. S., van: Weltevreden, Salemba 73, naar: Den Haag, Scheurleer kade 46, p/a. den heer H. Sasburg, f 5.—
- Dr. W. G. Boorsma, Directeur Middelbare Landbouwschool, van: Buitenzorg naar: Den Haag, Blankenburgstraat 85, p/a. den heer G. A. Boorsma, f 5.—
- Mr. J. J. W. Eckhout, van: Weltevreden, Tanah Alang Oost 73, naar: Den Haag, Lange Voorhout 27, Bureau v. d. Ondernemersbond voor N.-I., f 5.—
- G. W. A. Lucardie, Commies P. T. T., van: Djokoeboe, Ngoepasan 32, naar: Den Haag, Poste restante, f 5.—
- A. van Dooren, Inspecteur P. T. T., naar: Bandoeng, Groote Postweg 288.
- A. G. Horst, Electr. Techn. Ingenieur, naar: onderwijzing Baros Tampir, Bojolali (res. Soerakarta).
- G. H. Slied, Controleur 2de kl. P. T. T., van: Weltevreden, Poste restante, naar: Makasser, Heerenweg.
- J. A. Spoor, Majoor-Intendant, van: Koeta-Radja naar: Magelang.

A. GRUDA & Co. W. Pymontkade 107
Telef. M. 2692

Voorheen Chef-Coupeur „Jagershuis”

Dames- en Heerenkleeding naar Maat

Prima Engelsche en Schotsche Stoffen

Scherp concurrerende prijzen

RECOURT'S Strijkrichting

WEIMARSTRAAT 251 - DEN HAAG

is **het adres** voor behandeling van fijne goederen als BOORDEN, OVERHEMDEN, BLOUSES en

Prijzen BILLIJK - Afwerking KEURIG

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
 2de SCHUIJTSTRAAT 332 (Duinoord) - DEN HAAG
 Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boyen 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL
 Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
 Noordwal 4, Tel. 2461
 Filiaal: ARNHEM
 Eusebiusbl. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST“.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis“ biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan“, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

LESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West“, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost, II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Serie I.
1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 2. Indische toestanden gezien door een Inlander.
 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 4. Sarikat-Islam.
 5. De Sulternijverheid in Nederlandsch-Indië.
 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
 7. Dankbetelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel ontrant het ontstaan van ziekten.
 8. De Europeesche vrouw in Indië.
 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 10. Over de Kolonie Suriname.
- Serie II.
- No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 2. Het Javaansch toneel.
 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 4. De thee-cultuur op Java.
 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 6. Een doode taal in Indië.
 7. De inlandse dorpsgemeenschap op Java.
 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.
- Serie III.
- No. 5. Nederlanders in Indië.
 - 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.
 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (Hoofdbestuur).

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst.
 van de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.
 Uitvoerende dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de directiën te Amsterdam en te Batavia.

BESCHIKBAAR.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND“ TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

FRANÇOIS BLOM'S
MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek Geb. in linnen Stempelband
f 5.50
 Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

N.V. GOGARN'S
MEUBILEER. MIJ.
MEUBELEN
BETIMMERINGEN
BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ

DEN HAAG ROTTERDAM
 NOORDEINDE 64c WESTNIEUWLAND 13
 TELEFOON H. 1076 TELEFOON No. 1774

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN“
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM
Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa
 Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. GUIJPERS
's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. M. 1403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest
bekende adres.**

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

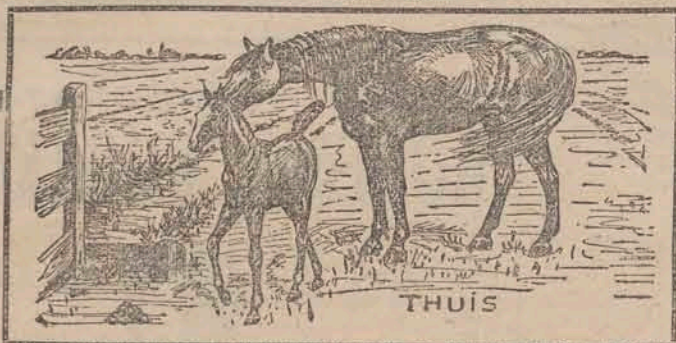
WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds **VOORUIT** bepaald.

BESCHIKBAAR.

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN
**Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.**

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

Afzonderlijke nummers 20 cent

Uitgave: N.V. Drukkerij ten Hagen, Nobelstr. 20, Den Haag

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

**MEISJES EN
KINDER KLEEDING**
VOOR ELKEN LEEFTIJD

BESCHIKBAAR.

Magazijn „NEDERLAND”
KATTENBURG & Co.
AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM
ROTTERDAM

Uitrustingen
voor de Tropen

Op aanvraag toezending
van catalogus

Onze reizigers
zijn door
het geheele land
te ontbieden.

VERHUIZINGEN PER
Auto-Tapissières
H. VAN DEN BOLD
APELDOORN :: TELEF. No. 273

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg
Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg